

8. ročník - leden 2015 - únor 2015

H-R-NEC

zprávy-reportáže-vlastní tvorba-doporučení...

heavný
rozmanitý
recenzovaný

vydává žákovský redakční tým ZŠ Vrané nad Vltavou

Milí čtenáři,

3. číslo časopisu bude věnováno lednu a únoru 2015. Také v něm najdete vzpomínkové články na život ve škole - stará školní budova totiž letos slaví 80 let své existence. Jsme moc rádi, že nám do časopisu přispěla i bývala žačka školy – Bára Smetanová se svými zkušenostmi z půlročního studia v Portugalsku.

Na tomto čísle pracovala redakční rada ve složení – Anna Černá (šéfredaktorka), Karla Sainio (zástupce šéfredaktorky), Lukáš Malý, Petr Sakař, Veronika Bauerová, Anna Berková, Eliška Jahodová a Michaela Mydlářová. Bude obsahovat veškeré informace ze života školy za tyto dva měsíce. Doufáme, že se vám bude líbit.

Samozřejmě budeme rádi za všechny podněty, články, informace a fotografie, které by nám mohli pomoci při tvorbě časopisu.

Šéfredaktorka

Příspěvky posílejte na e-mailovou adresu: hrnec-vrane@seznam.cz

ZPRÁVY A REPORTÁŽE ZE ŽIVOTA ŠKOLY

ZÁPIS DO 1. TŘÍDY – 6. 2. 2015

K pátečnímu zápisu do 1. třídy přišlo 46 dětí. Rodiče 5 dětí žádají o odklad. Přesný počet dětí, které nastoupí v příštím roce do 1. třídy, budeme ještě upřesňovat, protože některé děti absolvovaly zápis „v předtermínu, jiné se hlásily na více škol, ...“. Jistotou je otevření dvou prvních tříd.

Einsteinovo okénko 4

Ve čtvrtek 29. ledna byly vyhlášeny **výsledky 4. kola** matematické soutěže **Einsteinovo okénko**. Zapojilo se do něj 5 dětí z 1. stupně, 6 dětí z 2. stupně a 4 dospěláci.

Všechny odpovědi byly správné, ale tři řešitelé (z toho jeden mimo soutěž) dokázali najít více než jedno řešení u dvou posledních úkolů. (Správné řešení najdete na stránkách školy.)

Vylosovanými výherci, kteří obdrželi diplom a drobnou cenu, se stali:

Hanča Vrabcová, 5. B (našla nejvíce řešení)

Šárka Janšová, 7. A (druhý nejvyšší počet řešení)

Anička Marceluchová, 3. B (vylosovaná ze zbývajících soutěžících se stejným počtem řešení)

$A + A = 15 - A$	A = 5
$BB - B = 60$	B = 6
$CC + C = 36$	C = 3
$EF + E + F = 63$	E = 5, F = 4
$GH - G + H = 73$	G = 7, H = 5
$AB - BA = B5$	A = 9, B = 4
$B3 - AB = AA$	2 řešení A = 1, B = 2; A = 4, B = 9
$BC - AB = AB$	5 řešení A = 1, B = 2, C = 4; A = 2, B = 4, C = 8; A = 2, B = 5, C = 0; A = 3, B = 7, C = 4; A = 4, B = 9, C = 8

Einsteinovo okénko5

5. kola matematické soutěže „Einsteinovo okénko“ se zúčastnilo 11 dětí z 1. stupně, 3 děti z 2. stupně a 6 dospěláků.

Tentokrát dva řešitelé (z toho jeden mimo soutěž) dokázali najít dvě řešení tam, kde to bylo možné.

Vylosovanými výherci, kteří obdrželi diplom a drobnou cenu, se stali: Hana Vrabcová, 5. B; Natálie Bradáčová, 7. A; Blanka Tomková, Seniorek.

6. kolo bude zahájeno v pondělí 16. února a ukončeno ve čtvrtek 25. února. Těšíme se na všechna řešení.

Zadání a správné řešení 5. kola

$\begin{array}{ c c c } \hline 3 & 2 & \\ \hline 2 & 1 & 4 \\ \hline 2 & 2 & 4 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{ c c c } \hline 1 & 6 & \\ \hline 0 & 2 & 4 \\ \hline 6 & 4 & \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{ c c c } \hline 3 & 7 & \\ \hline 2 & 4 & 6 \\ \hline 2 & 9 & 6 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{ c c c } \hline 5 & 9 & \\ \hline 1 & 2 & 7 \\ \hline 1 & 7 & 7 \\ \hline \end{array}$
$\begin{array}{ c c c } \hline 1 & 7 & \\ \hline 0 & 2 & 3 \\ \hline 5 & 1 & \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{ c c c } \hline 3 & 2 & \\ \hline 2 & 1 & 6 \\ \hline 2 & 5 & 6 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{ c c c } \hline 1 & 4 & \\ \hline 0 & 3 & 6 \\ \hline 1 & 2 & 6 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{ c c c } \hline 2(3) & 6(9) & \\ \hline 1 & 3 & 6 \\ \hline 1 & 5 & 6 \\ \hline \end{array}$
$\begin{array}{ c c c } \hline 7 & 5 & \\ \hline 2 & 2 & 0 \\ \hline 3 & 0 & 0 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{ c c c } \hline 3 & 4 & \\ \hline 1 & 2 & 0 \\ \hline 1 & 7 & 0 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{ c c c } \hline 4 & 4 & \\ \hline 3 & 3 & 2 \\ \hline 3 & 5 & 2 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{ c c c } \hline 4 & 1 & \\ \hline 3 & 0 & 9 \\ \hline 3 & 6 & 9 \\ \hline \end{array}$
$\begin{array}{ c c c } \hline 2 & 7 & \\ \hline 1 & 5 & 6 \\ \hline 2 & 1 & 6 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{ c c c } \hline 4 & 2 & \\ \hline 2 & 1 & 4 \\ \hline 2 & 9 & 4 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{ c c c } \hline 2 & 5 & \\ \hline 1 & 4 & 5 \\ \hline 2 & 2 & 5 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{ c c c } \hline 2 & 8 & \\ \hline 1 & 4 & 8 \\ \hline 1 & 6 & 8 \\ \hline \end{array}$

Einsteinovo okénko 6

6. kola matematické soutěže „Einsteinovo okénko“ se zúčastnilo 6 dětí z 1. stupně, 5 dětí z 2. stupně a 6 dospěláků. Tentokrát tři řešitelé dokázali najít více řešení tam, kde to bylo možné, a stávají se tak výherci tohoto kola.

Jsou to: Hanča Vrabcová (5. B), Kačka Vrtišková (6. tř.) a Jiřina Vrabcová (rodič)

Gratulujeme.

7. kolo začne v pondělí 2. března a bude ukončeno ve čtvrtek 26. března. Po jarních prázdninách tak budete mít ještě dostatek času na řešení. Těšíme se na ně.

Správné řešení 6. kola:

Doplň, aby byl součet tří sousedních čísel 6.

2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Doplň, aby byl součet tří sousedních čísel 6.

5	0	1	5	0	1	5	0	1	5	0	1
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Doplň, aby byl součet tří sousedních čísel 4 a součet všech osmi čísel 15.

4	0	0	4
3	1	0	3

4	0	0	4
3	0	1	3

3	0	1	3
4	0	0	4

3	1	0	3
4	0	0	4

Doplň, aby byl součet tří sousedních čísel 3

1	0	2	1	0
---	---	---	---	---

 a součet všech pěti čísel 4.

Doplň, aby byl součet tří sousedních čísel 10

3	5	2	3
---	---	---	---

 a součet všech čtyř čísel 13.

Doplň, aby byl součet tří sousedních čísel 10

1	4	5	1	4
---	---	---	---	---

 a součet všech pěti čísel 15.

Doplň, aby byl součet tří sousedních čísel 20

5	15	0	5
---	----	---	---

 a součet všech čtyř čísel 25.

Doplň, aby byl součet tří sousedních čísel 15

4	10	1	4
---	----	---	---

 a součet všech čtyř čísel 19.

Projekt UČÍME DIGITÁLNĚ

Naše škola je zapojena jako partner s finančním příspěvkem do projektu **Učíme digitálně**. Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.3.00/51.0026. Projekt byl zahájen 13. 10. 2014 a končí 31. 7. 2015.

Cílem projektu je vzdělávání pracovníků škol, zlepšení využívání ICT ve výuce.

Hlavní podporované aktivity: Koučing, mentoring, podpora vzdělávání pedagogů při využívání ICT ve výuce.

V rámci tohoto projektu škola získala 20 mobilních dotykových zařízení. V současné době se dokončují práce na přípravě těchto zařízení pro práci, během měsíce března je pak učitelé dostanou k dispozici, musí ale absolvovat řadu školení.

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR

PROJEKT LEKTOŘI A MENTOŘI KONSTRUKTIVISTICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Již 2. vícedenní setkání všech pracovních skupin projektu se konalo od 30. ledna do 1. února v centru ekologické výchovy města Olomouc, Sluňákově. Hlavním cílem byl trénink „koučovacích“ dovedností pod vedením odborníků. Dále pak tréninky ve vedení rozhovorů, diskuzí, konzultací. Bonusem byla prohlídka areálu. Naši školu v tomto projektu reprezentuje p. uč. Vrtiška.

PROJEKT SPIRÁLA

I druhý velký projekt, Spirála, v kterém zastupují naši školu pí. uč. Pézlová a pí. uč. Vrtišková, měl v únoru své setkání. Bylo dvoudenní a jeho hlavním cílem byl trénink zpracování didaktických potenciálů textů, což je dovednost, kterou potřebuje každý, kdo chce u dětí smysluplně rozvíjet čtenářskou gramotnost. Seminář se konal od 6. do 7. 2. v Benátkách nad Jizerou pod vedením zkušených lektorů.

ROZHOVORY K OLYMPIÁDÁM

V těchto dvou měsících se také uskutečnily tři **olympiády** – češtinářská, biologická a matematická. My jsme s některými umístěnými udělali rozhovory.

Okresní kolo Olympiády v ČJ:

V této olympiádě se umístily dvě dívky z deváté třídy: Anna Černá a Adéla Smoradová. Tady máte jejich odpovědi.

1. Z jakých částí se kolo skládalo? Co jste v nich měly za úkol?

Skládalo se z mluvnické a slohové části. V mluvnické části se doplňoval pravopis a testovala se slovní zásoba. Ve slohové části jsme musely vymyslet příběh na 20 – 25 řádků o předem zadaném tématu.

2. Která z částí vám připadala těžší? Kolik času jste na ně měly?

Určitě mluvnická část byla těžší. Vymyslet příběh není zas tak těžké. Na každou část jsme měly hodinu.

3. Kolik bylo kol?

Byla 2 kola.

4. Kde se olympiáda psala?

1. kolo se psalo v naší škole a 2. kolo ve škole v Dolních Břežanech.

5. Bylo to těžké? Jaký jste z toho měly pocit?

Byla určitě lehčí než minulý rok a také jsme se cítily víc v pohodě.

6. Jak jste se umístily?

Adéla na 22. místě a Anča na 10. místě.

Okresní kolo Matematické olympiády

Po výborném řešení školního kola matematické olympiády jeli 21. ledna do Černošic poměřit své matematické schopnosti s dětmi celého okresu dva žáci z 5. B – **Jakub Stránský a Vilém Vítek**. Oba se umístili na 4. až 11. místě z padesáti účastníků a stali se úspěšnými řešiteli. Zaslouží velkou pochvalu!

V kategorii devátáků soutěžil žák 8. ročníku **Vít Metka** (domácí vzdělávání), který skončil na 3. místě. Gratulujeme.

Školní kolo Biologické olympiády:

Biologická olympiáda měla v letošním školním roce lesní zaměření a přípravu školního kola si vzala na starosti paní učitelka Boušková.

V této olympiádě se z deváté třídy umístila na druhém místě **Veronika Bečková**. Zde jsou její odpovědi na naše otázky.

1. Z jakých částí se kolo skládalo? Co jsi v nich měla za úkol?

První byla poznávačka hub a rostlin. Potom poznávačka živočichů, kde se určovalo rodové i druhové jméno. Jako poslední následoval test, který byl hlavně o stromech.

2. Kolik kol bylo?

Zatím jenom školní, ale okresní kolo bude 27. dubna. Také se bude pokračovat do krajského a do celorepublikového.

3. Kde se olympiáda psala?

Ve škole.

4. Bylo to těžké? Jaký si z toho měla pocit?

Lehké to úplně nebylo, ale těžké nakonec taky ne. Nečekala jsem, že se umístím tak dobře a taky jsem se dozvěděla nové informace.

5. Jak si se umístila?

Byla jsem druhá. Ale myslím, že v okresním budu tak druhá od konce :D.

Výsledky školního kola

kategorie D

1. Anežka Rybová
2. Terka Krausová
3. Radka Tůmová

kategorie C

1. Terka Hovorková
2. Verča Bečková
3. Adéla Smoradová

Všechny tyto dívky postupují do okresního kola a držíme jim proto palce.

ANKETA

Ptali jsme se prvňáčků na otázky ohledně školy např.: Jak se jim tu líbí. Výsledky jejich odpovědí si můžete přečíst zde.

1. Líbí se Vám na naší škole?

	ANO	NE
1. A	21	0
1. B	18	0

2. Učíte se a děláte pilně úkoly do školy?

	ANO	NE
1. A	21	0
1. B	18	0

3. Líbí se Vám školní jídelna?

	ANO	NE
1. A	21	0
1. B	15	3

4. Chutná Vám ve školní jídelně?

	ANO	NE
1. A	16	5
1. B	15	3

5. Našli jste si ve třídě kamarády?

	ANO	NE
1. A	21	0
1. B	18	0

6. Je na Vás paní učitelka hodná?

	ANO	NE
1. A	21	0
1. B	18	0

7. Otázka na paní učitelku: Je Vaše třída hodná?

p. učitelka 1. A: Je hodná ☺

p. učitelka 1. B: Ano je ☺

Projekt ČTVERO ROČNÍCH OBDOBÍ

ČTVERO ROČNÍCH OBDOBÍ – 2. kolo soutěže – ZIMA – TEST - řešení

1. Kdy přesně (hodina, minuta, sekunda) letos začíná zima?

2 body

Ř: 22. prosince 2014 v 00:02:49h

2. Masopust neboli fašank je rozverný a nevázaný svátek, provoněný koblihami, slaninou a pálenkou, nutnou pro zahřátí při celodenním obchůzce v mrazivém vzduchu. Je to čas zabíjaček a lidového veselí.

a) Kde byste hledali počátky a kořeny tohoto svátku?

b) Původně masopustní období vrcholilo v pondělí a v úterý před Popeleční středou, dnes se s masopustním průvodem setkáme o víkendu před tím. Proč došlo k tomuto přesunu?

c) Čím zásadním se liší masopustní průvod u nás a v Německu?

d) Mezi nejznámější masopustní masky patří maska medvěda, jaké vlastnosti jsou mu přisuzovány a jakou tedy v průvodu hraje roli?

e) Masopustní období končí v úterý před tzv. Popeleční středou. Jak se určuje termín Popeleční středy?

f) Jak vznikl název Popeleční středa?

6 bodů

Ř:

a) Počátky masopustu a masopustních obchůzek je třeba hledat v předkřesťanském kultu zimního slunovratu. Původně šlo o pohanské svátky - antické slavnosti, tzv. saturnálie, což je jeden z nejvýznamnějších a nejradostnějších svátků římského náboženství slavený na zimní slunovrat

k počtě Saturnově. Karneval tedy souvisí patrně s předkřesťanskými oslavami obnovy přírody na začátku jara.

- b) Hlavním důvodem přesunu masopustního průvodu na víkend je to, že pondělí a úterý jsou pracovní dny (přesun na víkend nastal v průběhu 20. století).
- c) V Čechách obchází masopustní průvod po dané trase od domu k domu, účastníci reje jsou hoštěni jídlem, pitím a obdarováni penězi. V Německu naopak hostí účastníci průvodu ostatní, rozhazují sladkosti, hračky, konfety a nalévají svažené víno.
- d) Nejznámější fašankovou maskou byla maska medvěda, jemuž se přisuzovaly magické vlastnosti a to především plodnost, která mohla být přenesena na ženy i celé hospodářství. Při každé zastávce si s ním tedy hospodyně a děvčata musela zatancovat, odepřít mu tanec bylo nemyslitelné. Medvěda na provaze vodila jiná maska – medvědář či žid.
- f) Název Popeleční středa je od tzv. "udílení popelce". Popelce je popel ze starých ratolestí jehněd, posvěcený na Květnou neděli předešlého roku.

3. Jedním ze svátků, které neodmyslitelně patří k zimě, je svátek Tří králů.

- a) Jak se jmenuje nejstarší z nich?
- b) Co nabízí poslední z nich?
- c) Kterému z nich se říká král světla, kterému klenotník a kterému pán lesku.
- d) Proč je součástí koledního zvyku psaní nápisu K + M + B na futro dveří?
- e) Co vlastně tento nápis znamená?

6 bodů

Ř:

- a) + b) Nejstarší se jmenuje Kašpar, poslední (Baltazar) nabízí vonnou mast myrhu.
- c) Král světla se říká Melicharovi, klenotník se říká Kašparovi a pán lesku Baltazarovi.
- d) Nápis má zaručit ochranu domu před nemocemi a dalšími pohromami.
- e) Možná budou zklamáni všichni, kdo se léta domnívali, že tradiční označení **K + M + B** psávané křídou nade dveře neznamenaají jména tří králů. Křídou požehnanou podle tradice při mši 5. nebo 6. ledna sice označují věřící dveře svých domů a bytů písmeny **K + M + B + letopočet**. Tato písmena však jsou zkratkou latinské modlitby **Christus Mansionem Benedicat** – Kristus ať požehná (tomuto) příbytku.

4. Na 2. února připadá jeden svátek, ke kterému se vztahuje nejvíce pranostik. Jaké je jeho lidové pojmenování a jak se tento svátek jmenuje v oficiální křesťanské terminologii. Jeho lidový název prozrazuje, před čím měly aktivity s ním spojené chránit a jak byla tato ochrana zajišťována? Co říkají pranostiky o důsledku počasí během tohoto dne (ve dne i v noci) ve vztahu k budoucnosti?

6 bodů

Ř: Hromnice aneb Uvedení Páně do Chrámu. Svátek byl spojen s ochranou před ohněm, bouří a bleskem. V tento den se svítili svíce, takzvané hromničky, prováděné v tento den a za bouře se pak dávaly do oken a měly tak ochránit domácnost. Pranostiky říkají: „Na Hromnice jasná noc - bude ještě mrazů moc“, „Je-li o Hromnicích studeno, přijde brzy jaro“, „Svítili-li slunce na Hromnice, bude zimy o šest neděl více“, atd.

5. V únoru shazují jeleni své parohy.

- a) Popište, k čemu je vlastně používají a jak se parohy liší od rohů.
- b) Parohy jsou typickým samčím znakem, u jednoho druhu je nosí ale i samice – u kterého.
- c) Který jelenovitý savec vůbec parohy nenesí (pozn. v Čechách nežije)?

5 bodů

Ř:

- a) Parohy určují sociální zařazení mezi jejich nositele mezi ostatní. Mimo vizuálního předvádění své síly slouží i jako zbraň k soubojům se soky v období říje a hrozba přirozeným predátorům. Od rohů se liší tím, že jsou kostěné a tedy plné (rohové jsou z rohoviny a duté, nasazené na kostěném násadci); parohy bývají rozvětvené (rohové ne); parohy jsou každoročně shazovány (rohové jsou na celý život).
- b) Ze samic najdeme parohy pouze u soby.
- c) Parohy nemá srnčík čínský.

6. Některé stromy v lese označujeme poměrně záhadným pojmem – „datlí kovárna“. Co tento pojem znamená?

2 body

Ř: Většinou jde o strom s rozpraskanou kůrou, do které strakapoud nebo datel vtlačují smrkové nebo borové šišky, z nichž poté vyzobávají semínka. Když jsou semínka vyzobaná z jedné strany, pták šišku zobákem povytáhne, otočí a zpracovává její druhou stranu. Když už v šišce není co vyzobávat, odletí pro jinou, vrátí se s ní ke štěrbině, novou šišku si zastrčí mezi tělo a kmen stromu, prázdnou starou opracovanou zobákem odhodí za sebe a novou zasune do prázdné štěrbině – vždy špičkou nahoru, aby se snadno dostal zobákem mezi šupiny. Kolem takového stromu najdeme až desítky rozklovaných šišek.

7. Řada ptačích druhů se v zimě živí i tím, že ožírá kuličky jmelí, které rostou v korunách různých druhů stromů. Jmelí je poloparazitická rostlina. Vysvětlete tento pojem. A zkuste také přijít na to, jak může tato rostlina v koruně stromu vyrůst.

5 bodů

Ř: Poloparazitické rostliny jsou zelené a jsou tedy schopné si fotosyntézou zajistit dostatek potravy, od svého hostitele získávají pouze vodu. Jeho nepravé bobule obsahují semeno, které projde trávicím traktem ptáků a jako součást trusu se díky své lepkavosti (přilnavosti) přilepí k větvi, kde začne po roce (v prvním roce netvoří žádné kořeny a celé období je pro budoucnost celého keříku velmi rizikové) prorůst do větve a získávat z ní vodu.

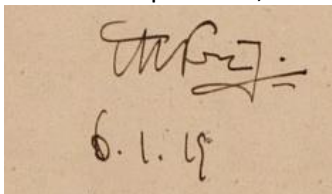

8. Když si na sv. Barboru (4. 12.) ustříhnete větve z višně či třešně a dáte je doma do tepla a na světlo, vykvetou. Když ale tyto větve ustříhnete např. v listopadu, většinou nevykvetou? Proč?

4 body

Ř: Než "barborku" utrhneme, musí projít obdobím mrazu, aspoň dva, tři dny. Tak se strom dozví, že zima se už chýlí ke konci, že mráz už byl, pak vykvete. Pokud bychom ji utrhlí už na začátku listopadu, 1:9 nevykvete. Je to vlastně určitá inteligence stromů, která jim pomáhá orientovat se v rozmarech počasí.

9. Poznej podle indicií osobnost, která má v období od prosince do února kulaté výročí (výročí končící pětkou nebo nulou – např. 35 let, 60 let, ...) narození či umrtí.

- a) ; Čech; kaktusy; indiánská rodina – dcera Hermína se dožila přes 100 let
- b) inspektor Brůžek; Vinohradské divadlo; Návštěvníci
- c) skladatel; zpěvák; herec-klaun; Semafor; tragická smrt
- d) režisér animovaného filmu; pomocník Josefa Skupy; Bratři v triku
- e) malíř; Milán; ovocnářské obrazy; císař Rudolf
- f) Korfu; spisovatel; soukromá zoologická zahrada na ostrově Jersey
- g) spolu s Coca-Colou, baseballlem, Mickey Mousem 4. fenomén, který dala Amerika světu; pánev a kyčle; rokenrol
- h) český humanista; spisovatel; robot; pro Němce před válkou nebezpečný člověk
- i) voják; politik; spisovatel; milovník koček; zahradník; ministerský předseda; „krev, dřina, slzy a pot“; držitel Nobelovy ceny
- j) skaut; trampská píseň; To neznáte Hadimršku; Ztracenka
- k) český básník; esejista; překladatel (i z okcitánštiny); autor knih pro děti i filmových scénářů; syn řídícího učitele ve Slapech
- l) veterinář; Skot; pneumatiky
- m) emigrace za války; Kampa; Osvobozené divadlo; Císařův pekař
- n) car; zavedl juliánský kalendář; reformátor, ale i tyran; manželka Kateřina I.
- o) kněz; Čichošť; mučení; Praha-Řáblice

každá osobnost – 2 body – celkem 30 bodů

Ř:

- a) Albert Vojtěch Frič
- b) Josef Bláha
- c) Jiří Šlitr
- d) Jiří Trnka
- e) Guiseppe Arcimboldo
- f) Gerald Durrell
- g) Elvis Presley
- h) Karel Čapek
- i) Winston Churchill
- j) Jára Mottl
- k) Emanuel Frynta
- l) John Boyd Dunlop
- m) Jan Werich
- n) Petr I. Veliký
- o) Josef Toufar

10. Před 240 lety, 6. 12. 1774, vyhlásila Marie Terezie v celé rakouské říši jednu důležitou věc, která měla vztah ke škole a ovlivnila život všech následujících generací. O co konkrétně šlo? Kde na celý proces vzala peníze.

6 bodů

Ř:

6. prosince 1774 vyhlásila Marie Terezie v celé říši **Všeobecný školský řád** pro německé normální, hlavní a triviální školy. Triviální školy byly zakládány v menších městech a vesnicích s farou, proto se jim říkalo také farní školy. Kromě náboženství vyučovaly triviální školy psaní, čtení a počítání. Ve větších městech byly zřizovány školy hlavní, které učily i základům latiny, dějepisu, zeměpisu, domácím pracím a zemědělství.

Kantoři z řad vysloužilých vojáků, kteří nejčastěji do té doby usedali za katedru, byli nahrazeni vyškolenými učiteli. V Praze vybudovala sklad a tiskárnu učebnic, které chudé děti dostávaly zdarma.

A protože chtěla, aby školu navštěvovaly opravdu všechny děti, deset let po vydání řádu zrušila školné.

Peníze získala poté, co papež roku 1773 zrušil jezuitský řád a ponechal na rozhodnutí vlád, jak naloží s jeho majetkem. **Marie Terezie ho celý převedla na studijní fond.** Se získanými osmi milióny zlatých mohla Marie Terezie realizovat školskou reformu, která nemá v dějinách obdoby.

11. Před 45 lety, 9. 12. 1968 představil americký vědec Doug Engelbart a tým jeho kolegů z výzkumného institutu v San Franciscu malou dřevěnou krabičku. V ní se skrývalo zařízení, které umožňovalo přenášet pohyb ruky na monitor počítače.

- a) Jak se toto zařízení jmenovalo v roce 1970, kdy si ho nechal patentovat a jak se jmenuje nyní?
- b) Jak se původně říkalo kurzoru?
- c) Čím zásadním se kromě materiálu na povrchu lišilo od současných zařízení?

6 bodů

Ř:

Dnes se toto zařízení jmenuje počítačová myš, patentováno bylo v roce 1970 pod názvem Indikátor X-Y pozice pro zobrazovací systém. Kurzoru se říkalo „brouk“. Tehdejší myš byla hranatá a nepohodlná a měla pouze jediné tlačítko. Ve spodní části byly dvě vzájemně kolmá kolečka, jedno pro jízdu vpřed a vzad, druhé pro pohyb stran.

12. 1. leden je první den roku podle gregoriánského kalendáře i juliánského kalendáře. Čím se od sebe oba kalendáře liší a který z nich používáme v současnosti u nás?

4 body

Ř:

Juliánský kalendář je kalendář, který v roce 46 př. n. l. **zavedl Julius Caesar**. Tento kalendář byl reformou starořímského kalendáře a byl koncipován jako sluneční kalendář.

Drobná úprava tohoto kalendáře (změna počtu dnů některých měsíců) proběhla za císaře Augusta. Za křesťanské (resp. naší) éry byl pak rok 1 stanoven podle doby předpokládaného narození Krista. Takto upravený juliánský kalendář (s křesťanským letopočtem) platil až do 16. století, kdy jej upravila **reforma papeže Řehoře XIII.**, po které se přejmenoval na **Gregoriánský kalendář**.

Starořímský kalendář v době republiky měl dvanáct měsíců tvořících dohromady 355 dnů. Pro vyrovnání s tropickým rokem se přibližně každý druhý rok vkládal pomocný měsíc Mercedonius o 28–29 dnech, a to „dovnitř“ měsíce Februarii – 5 dnů před jeho konec. Neexistovalo pravidlo pro vkládání Mercedonia ani pro jeho délku, stanovovali je určení kněží (pontifikové) podle svého uvážení a libovůle. Tak se stalo, že v době občanských válek na sklonku republiky, došlo k vynechání měsíců a rok se zcela rozešel s tropickým.

Julius Caesar využil znalostí alexandrijských astronomů, kteří určili délku roku na 365,25 dne a navrhli i schéma vyrovnávání kalendáře – obyčejný rok měl mít 365 dnů a každý 4. rok měl být o 1 den delší (přestupný rok).

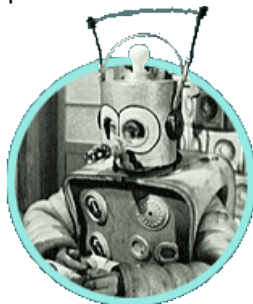
Juliánský kalendář respektoval větší část římských zvyklostí (jako je počet dní jednotlivých měsíců), které tak vlastně přešly i do gregoriánského kalendáře.

Problémem tohoto kalendáře bylo, že tropický rok netrvá přesně 365,25 dne, ale 365,24220 dne, což způsobilo nepřesnost, která znamenala, že se juliánský kalendář oproti realitě opozdil o jeden den za 133-134 let. V 16. století začalo být opoždění výrazně patrné, což se projevovalo především na dnech rovnodennosti. Proto roku 1582 vyhlásil papež Řehoř XIII. bulou *Inter gravissimas* reformu kalendáře.

Takto reformovaný kalendář získal název gregoriánský kalendář.

V Čechách byl gregoriánský kalendář zaveden 6. 1. 1584, největší odpor kladly pravoslavné země, které používaly juliánský kalendář ještě ve 20. století – např. v Rusku do roku 1918.

13. Na počátku února oslaví Večerníček 50 let své existence. Poznáte postavy z jeho seriálů?

A

B

C

D

E

F

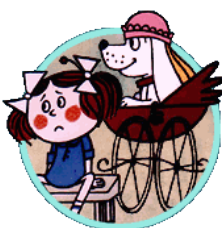
G

H

I

J

K

L

6 bodů

Ř:

- A) robot Emil
- B) ovčí babička
- C) krtek
- D) Rumcajs
- E) Křemílek a Vochoomůrka
- F) Maková panenka a motýl Emanuel

- G) víla Amálka
- H) Maxipes Fík a Ája
- I) Sazinka
- J) Káťa a Škubánek
- K) Čmelda Brumda – včelí medvídci
- L) Kanafásek

14. Kdo zpívá následující písničky s podzimní tematikou:

- a) Ladovská zima
- b) Prosinec
- c) Zima, zima, zima
- d) Píseň o veliké zimě
- e) Zimní království

- f) Zimní královna
- g) Vánoce jsou zábava
- h) Vánoční čas
- i) Merry Christmas (War is over)
- j) Let is snow

5 bodů

Ř:

- a) Jaromír Nohavica
- b) Zdeněk Svěrák
- c) Hana Zagorová
- d) Jaromír Nohavica
- e) Yvonne Přenosilová

- f) Arakain
- g) Lucie Bílá
- h) Nightwork
- i) John Lennon
- j) Frank Sinatra

ČTVERO ROČNÍCH OBDOBÍ – 3. kolo – JARO – TEST - zadání

1. Kdy přesně (hodina, minuta, sekunda) letos začíná astronomické jaro?

2 body

2. Odborníci rozeznávají kromě astronomického jara i další typy – které a kdy ty začínají?

6 bodů

3. Jaký je původ názvu jednotlivých měsíců meteorologického jara – března, dubna a května?

6 bodů

4. Doplňte jarní pranostiky:

a) Bouřka v březnu klade na	g) Na mokrý duben - suchý
b) Březen bez vody, duben	h) Je-li duben pěkný, bude květen
c) Březen hřmí – květen	i) Jasný měsíc v dubnu škodí
d) Březen, za kamna	j) Májová voda vypije
e) Prší-li na 1. dubna, bývá	k) Je-li už máj zahradníkem,
f) Hodně-li v dubnu vítr duje,	l) Když máj vláhy nedá,

6 bodů

5. Jedním z tradičních jarních zvyků je vyvádění lidí aprílem.

- a) Na který den připadá tento zvyk, při kterém se lidé baví tím, že se jim podařilo ostatní „nachytat“ či „napálit“?
- b) Zde kdy pochází první písemná zmínka o aprílu v českých zemích?
- c) Jak se říká nepravdivé zprávě, kterou v tento den někteří novináři umísťují do novin a jaký je původ tohoto názvu?

5 bodů

6. Dalším zajímavým zvykem je tzv. **pálení čarodějnic**.

- a) Na kterou noc tento zvyk připadá? Z následující nabídky vyberte pojmy, kterými se období pálení čarodějnic také může nazývat: Svatojánská noc, Filipojakubská noc, Bartolomějská noc, Křišťálová noc, Valpuržina noc.
- b) Tento svátek vychází pravděpodobně ze svátku Beltine. Co to bylo za svátek? A jak souvisí s dnešním dalším zvykem – líbáním se pod rozkvetlou třešní?

4 body

7. Součástí jarních slavností bývá dodnes na hodně místech **stavba májek**. Za jakým účelem tato tradice pravděpodobně vznikla?

2 body

8. Určitě nejvýznamnějším jarním svátkem jsou **VELIKONOCE**. Je to křesťanský svátek, který je oslavou zmrtvýchvstání Ježíše Krista, v pohanském prostředí to byl svátek na přivítání jara.

- a) Velikonoce jsou pohyblivý svátek. Jak se určuje jejich termín? Kdy nejdříve a kdy nejpozději může nastat velikonoční neděle?

- b) Jedním ze symbolů Velikonoc je beránek. Jaký význam má v židovské a jaký v křesťanské tradici?
c) Dalším velikonočním symbolem je vajíčko. Proč? A jak vznikl pojem kraslice?

6 bodů

9. Posledním svátkem, který v tomto kole soutěže zmíníme, bude **SVÁTEK MATEK**, svátek který vzdává poctu matkám a mateřství.
a) Na který den v roce u nás tento svátek připadá?
b) Myšlenka mezinárodních a pravidelných oslav tohoto svátku vznikla v USA roku 1907 na počest Anny Reeves Jarvisové, která bojovala za práva matek. Odkdy je tento svátek oficiálně slaven?
c) Existuje i nějaký svátek pro otce?

6 bodů

10. Pod pojmem **Pražské jaro** se skrývají 2 rozdílné události. Které?

4 body

11. Dříve býval březen označován jako měsíc knihy, později jako měsíc internetu. Jak je označován v současnosti a proč? Co je cílem celé kampaně?

4 body

12. Poznej podle charakteristiky osobnost, která má v březnu, dubnu či květnu kulaté výročí narození nebo umrtí. Za každou správnou odpověď získáš 1 bod.

- a) básník; jediný představitel takzvané Beat generation u nás; otrávil se oxidem uhelnatým
- b) malíř a sochař, Sixtinská kaple, David
- c) humorista, Semafor, Grossmann, Sobota
- d) herec, dětský hrdina, Jak dostat tatínka do polepšovny; tragická smrt
- e) country zpěvák, vyučený prodavač, Tučňáci, Fešáci, rakovina jater
- f) český spisovatel, světoběžník, Tábor ztracených, Mauthausen
- g) spisovatel, náměstí v Praze, Hronov
- h) citáty: „Člověk opravdu chytrý umí svou chytrou skrývat.“ „Čeho se na nás dopustí druzí, s tím už se nějak vyrovnáme. Horší je to s tím, čeho jsme se na sobě dopustili sami.“
- i) německý hudební skladatel, Braniborské koncerty
- j) francouzský spisovatel, Nautilus, kapitán Nemo, Tajuplný ostrov
- k) německý fyzik, držitel 1. Nobelovy ceny za fyziku, paprsky
- l) básník, jenž miloval svět a pro spravedlnost jeho šel se bít ... (jeho vlastní epitaf)

12 bodů

13. Poznej jarní květiny:

A)

B)

C)

D)

E)

F)

G)

H)

I)

J)

K)

L)

M)

N)

O)

P)

Q)

R)

S)

T)

20 bodů

14. Mezi nápadné druhy hmyzu, se kterými se můžeme setkat už za časného jara, jsou **čmeláci**.

- Do jakého řádu hmyzu patří?
- Čím se čmeláci živí?
- Z jakých skupin (kast) se společenstvo čmeláků skládá, kdo přežívá zimu?
- Mají čmeláci žihadlo?

5 bodů

15. Určete, kdo je autorem písniček s jarní tematikou nebo je zpívá, na základě těchto veršů:

a) Ptáci všem vesele zpívají
křídla na všechny mávají
lidé se na sebe dívají
brouci si písničky broukají	May, she will stay,
Resting in my arms again.
b) My čekali jaro a zatím přišel mráz
tak strašlivou zimu nepoznal nikdo z nás.
Zvěř z okolních lesů nám stála u dveří,
Mnozí co se smáli, náhle uvěřili.	e) Spring is here, why doesn't my heart go dancing?
Spring is here, why isn't the waltz entrancing?
No desire, no ambition leads me
Maybe it's because, nobody needs me.
c) Here comes the sun do do do do
Here comes the sun and I say
It's all right.	f) A o tom vypráví nám včelka Mája,
malá uličnice včelka Mája,
mávně křídly včelka Mája,
Mája, Mája.
d) April come she will
When streams are ripe and swelled with rain;	g) Radost právě narozenou
si na loďce z kůry vozí proud.
Chci se vrátit připomenout
a pod břízou lásku obejmout

ČTVERO ROČNÍCH OBDOBÍ – 3. kolo – JARO - zadání VLASTNÍ TVORBA

1. Vyberte si některý ze světových či mezinárodních dnů, které jsou připomínány v období března – duben a vytvořte plakát formátu alespoň A4, ve kterém tento den představíte – co je to za den, kdy a kým byl poprvé vyhlášen, proč byl zaveden atd.

Získat můžete až 20 bodů.

2. **Výtvarný úkol** – vyberte si z nabídky a zpracujte jednu práci:

- Namalujte kraslici, případně ji vyzdobte nějakou jinou kreativní technikou.
- Vyrobte figurku čarodějnice o výšce alespoň 20 cm – můžeš použít jakýkoliv materiál.

Získat můžete až 20 bodů.

3. **Literární úkol** – opět si z nabídky vyberte a zpracujte jednu práci:

- S použitím písmen slov BŘEZEN a DUBEN vytvořte co nejvíce dalších českých slov v základním tvaru. Jiná písmena použít nesmíte.
- Vytvořte napínavý příběh, který by obsahoval všechna slova z nabídky. **Nabídka slov:** žába, čáp, sasanka, čmelák, voda, slunce.
- Vytvořte báseň na téma JARO. Nemusí se nutně rýmovat, ale měla by být tvořena alespoň 8 verši a měla by dávat smysl.

Získat můžete až 20 bodů

4. **Rukodělný úkol** - opět si z nabídky vyberte a zpracujte jednu práci:

- Vyrobte vodní mlýnek, který se bude na vámi zvoleném potoce točit – vše dokumentujte krátkým videem, které natočíte - na videu by měl být vidět nejen postup výroby, ale i vlastní provoz mlýnku.
- Vyrobte funkční píšťalku z vrbového proutku.
- Upleťte pomlázku – postup své výroby si nechte natočit na krátké video.
- Vyrobte ze dřeva kuličku na hraní kuličkových her a snažte se, aby byla opravdu kulatá.

Získat můžete až 30 bodů

ČTVERO ROČNÍCH OBDOBÍ – 3. kolo soutěže – JARO – výzkum - z nabídky si vyberte maximálně 3 úkoly

1. **PRANOSTIKY**

Vyberte si 6 pranostik (najdete je např. na nástěnce věnované projektu na chodbě v 1. patře vedle učebny přírodopisu, případně si je můžete vyhledat na internetu), které se vztahují k období března – první polovina dubna a ověřte, zda v letošním roce platí. Nezapomeňte své ověření doložit důkazem.

Maximum - 20 bodů

2. VYCHÁZKA ZA JARNÍMI KVĚTINAMI

Připravte vycházku za jarními květinami. Popište její trasu (start, délka, průběh, cíl, náročnost, značení, ...) a druhy květin, které je na trase možno pozorovat (vytvořte tabulku s jejich přehledem a základními informacemi o nich). K vycházce vytvořte mapku trasy s vyznačením míst s kvetoucími rostlinami a fotodokumentaci květin na stezce

Maximum – 30 bodů

3. KOLIK VODY ZADRŽÍ RŮZNÉ DRUHY MECHŮ

Při procházce přírodou nasbírejte polštáře mechů, které poznáte (případně požádejte učitele, aby vám s určením pomohli).

Ponořte polštář mechu do vody a nechte ho nasát vodu. Poté mech vyndejte a nechte vodu okapat, mech nemačkejte. Zjistěte hmotnost tohoto polštáře a zapište si.

Poté se snažte vodu z mechu ručně vyždímat a po vyždímání opět určete hmotnost.

Pak nechte polštář řádně vysušit (na sluníčku nebo na topení) a zhruba po týdnu opět určete jeho hmotnost.

Vše si poznamenejte do tabulky, zpracujte graficky a popište závěry.

Své pokusy uskutečňte na několika druzích mechu.

Představte si, že by byl daným mechem pokryt 1 km² lesa, kolik vody by z takovéto plochy byl schopen les zachytit?

Maximum – 30 bodů

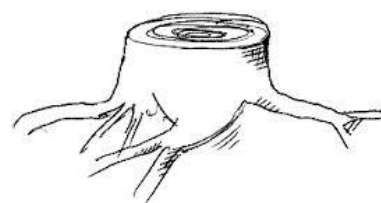
4. CO PROZRAZUJÍ PAŘEZY

Najděte ve svém okolí pařez, který má čitelné letokruhy a zkuste ho prozkoumat. Kolika let se strom přibližně dožil? Jak se mu dařilo, v kolikátém roce svého života má největší přírůstky, v kolikátém roce svého života má naopak přírůstky nejmenší?

Co podstatného se ve světě během jeho života událo?

Zpracujte svá zjištění přehledně a srozumitelně.

Maximum – 30 bodů

VÝSLEDKY 2. KOLA SOUTĚŽE

1. Vrtišková Kačka – 6. tř.
2. Jizbová Eliška – 7. A
3. Štěrbová Tina – 7. A
4. Šilhánková Anička – 7. B
5. Marceluch Pavel – 7. B

Pořadí po 2. kole

1. Vrtišková Kačka - 6. tř.
2. Genčúrová Adriana – 9. tř.
3. Bouška David – 6. tř.
4. Vrabec Jirka – 6. tř.
5. Pěchota David – 6. tř.

SOUTĚŽE K VÝZNAMNÝM VÝROČÍM A DNŮM

Také se konají malé soutěže o velkých přestávkách. My Vás budeme informovat o tématech a výsledcích těchto soutěží.

Výročí narození Karla Čapka – 9. ledna

V pátek 9. 1. proběhla na 2. stupni v rámci celoročního projektu ČTVERO ROČNÍCH OBDOBÍ další drobná soutěž, tentokrát zaměřená na 125. výročí narození jednoho z nejvýznamnějších českých spisovatelů, novinářů a intelektuálů – **Karla Čapka**. Soutěžící měli za úkol rozšířovat 15 děl tohoto autora.

Nejvíce se dařilo trojici: **Adriana Genčúrová (9. tř.)**, **Denisa Hárovníková (8. A)** a **Kačka Vrtišková (6. tř.)**, které všechny získaly 8 bodů a drobnou cenu.

Řešení soutěže:

	ŠIFRA	SPRÁVNÝ NÁZEV
1	EÍKLONPUŽ	LOUPEŽNÍK
2	AAIKKRTT	KRAKATIT
3	ÁBÍL CEMNO	BÍLÁ NEMOC
4	AÁKLV S KLMOY	VÁLKA S MLOKY
5	AAKMT	MATKA
6	AÁDEKŇŠ	DÁŠEŇKA
7	AÉIKLST ILSTY	ITALSKÉ LISTY
8	ADEEORTV ÁDEHKOP	DEVATERO POHÁDEK
9	AADHÍKNRŮVZ KOR	ZAHRADNÍKŮV ROK
10	RRU	RUR
11	AÉNPRT DÍKOPVY	TRAPNÉ POVÍDKY
12	CĚV AKLOOPRSMU	VĚC MAKROPULOS
13	EZ AIOTVŽ HMUYZ	ZE ŽIVOTA HMYZU
14	AÁNORTV AN ABLNOOSTU	TOVÁRNA NA ABSOLUTNO
15	DÍKOPVY Z DEÉJN AKPSY	POVÍDKY Z JEDNÉ KAPSY

Den památky obětí holokaustu – 27. ledna

V úterý 27. 1. si škola připomněla 70. výročí osvobození největšího vyhlazovacího tábora – Osvětimi a zdůraznila význam paměti a vzpomínek pro současnost. Kromě hlášení do školního rozhlasu se tématu žáci věnovali v některých vyučovacích hodinách – např. v informatice v 9. třídě žáci zpracovávali rešerši informací na téma holokaustu s využitím hypertextových odkazů v rámci jednoho dokumentu, v globální výchově v 7. třídě se žáci učili text o holokaustu vizualizovat pomocí myšlenkové mapy, v globální výchově v 8. třídě téma zpracovávali pomocí skládkového učení.

Také proběhla o velké přestávce soutěž, které se zúčastnilo 15 žáků a jejímiž nejúspěšnějšími řešiteli byli **ADRIANA GENČUROVÁ (9. tř.)** a **DAN BROŽ (7. A)** - oba si odnesli drobnou cenu.

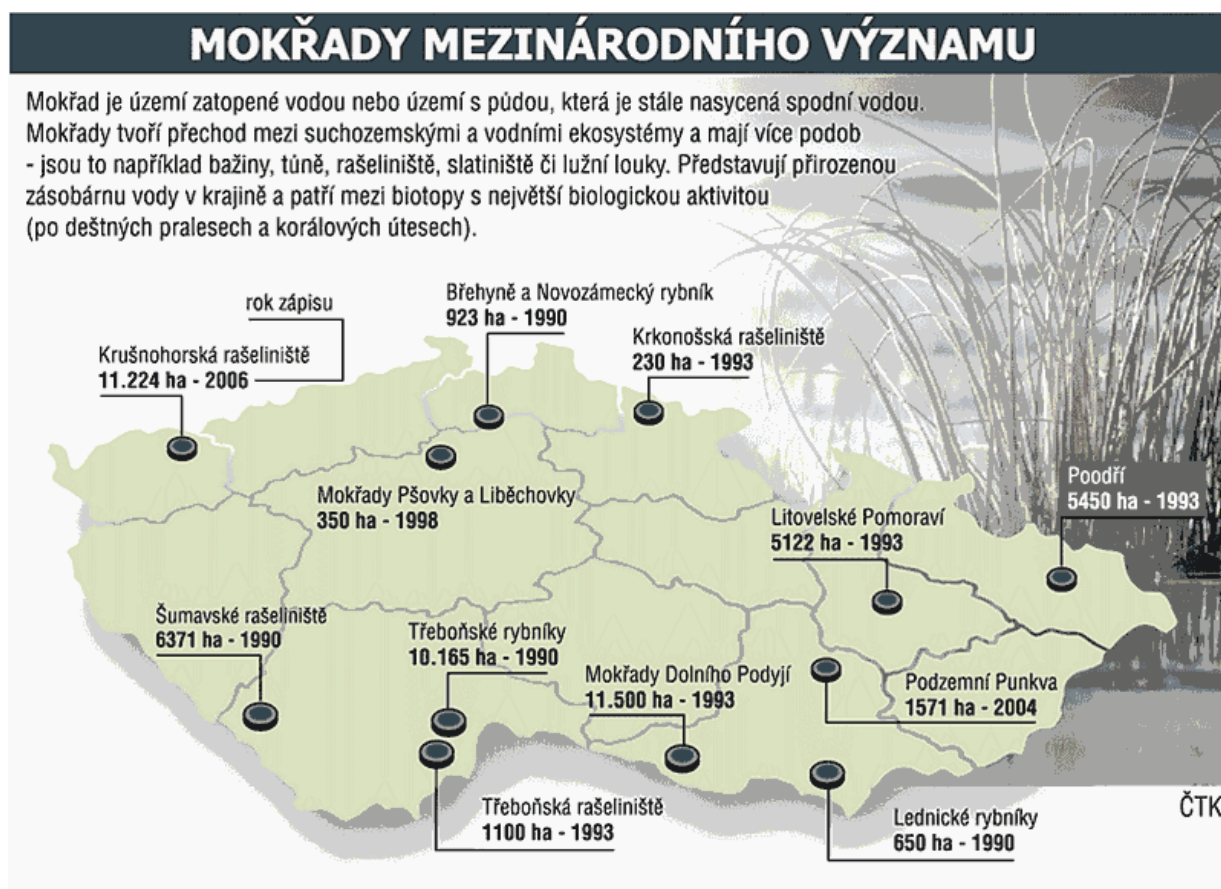
Světový den mokřadů – 2. února

2. února si celý svět připomíná **SVĚTOVÝ DEN MOKŘADŮ**. Mokřady patří z hlediska významu mezi nejdůležitější ekosystémy krajiny, jsou domovem pestrých společenstev rostlin a živočichů, ovlivňují koloběh vody v krajině, místní klima a přírodní rovnováhu. Jsou ale zároveň ekosystémem velmi ohroženým lidskými zásahy – ohrožuje je znečišťování a přímá likvidace.

Tento den byl pro určení data svátku zvolen proto, že 2. února 1971 byla v iránském městě Ramsar podepsána prvními státy Úmluva o mokřadech. V současné době se k úmluvě připojilo 160 států světa, mezi posledními evropskými státy to byla v roce 1990 i Česká republika.

Na našem území je pod ochranu této úmluvy zařazeno 14 území. Jaká území to jsou, mohli žáci školy rozšířovat v soutěži, která byla ke svátku mokřadů ve škole vyhlášena. Vítězem soutěže se stala **Kristýna Bradáčová ze 7. A**, o druhé místo se podělily **Adriana Genčúrová (z 9. tř.)** a **Kačka Vrtišková (z 6. tř.)**. Celkem se do soutěže zapojilo 16 soutěžících.

14 ÚZEMÍ, KTERÁ JSOU V ČR ZAŘAZENA POD RAMSARSKOU ÚMLUVU – řešení soutěže

V roce 1990

- RS1: Šumavské rašeliniště - 6371 ha
- RS2: Třeboňské rybníky - 10 165 ha
- RS3: Novozámecký a Břehyňský rybník - 923 ha
- RS4: Lednické rybníky - 650 ha

V roce 1993

- RS5: Litovelské Pomoraví - 5122 ha
- RS6: Poddří - 5450 ha
- RS7: Krkonošská rašeliniště - 230 ha
- RS8: Třeboňská rašeliniště - 1100 ha
- RS9: Mokřady dolního Podyjí - 11525 ha

V roce 1997

- RS10: Mokřady Liběchovky a Pšovky - 350 ha

V roce 2004

- RS11: Podzemní Punkva – 1571 ha

V roce 2006

- RS12: Krušnohorská rašeliniště – 11224 ha

V roce 2012

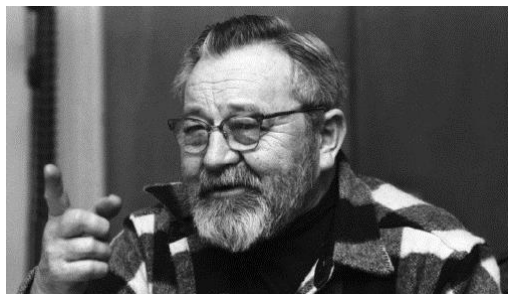
- RS13: Horní Jizera - 2303 ha
- RS14: Pramenné vývěry a rašeliniště Slavkovského lesa 3223 ha

Výročí narození Jana Wericha – 6. února

6. února, si připomínáme 110. výročí narození **Jana Wericha**, významného českého filmového a divadelního herce, scénáristy a spisovatele, spolu s Jiřím Voskovcem zakladatele Osvobozeného divadla a představitele meziválečné divadelní avantgardy.

O velké přestávce proběhla na chodbě v 1. patře na počest Jana Wericha soutěž o drobné ceny – soutěž spočívala v doplňování citátů a aforismů, které Werich během svého života pronesl.

Největší znalosti (či cit pro jazyk) prokázala **Natka Bartková (8. B)**, která získala 16 bodů a zaslouženě zvítězila, o druhé a třetí místo se podělily **Adriana Genčurová a Verča Bečková** (obě z 9. třídy) se 13 body. Všechny „vítězky“ si odnesly drobnou cenu.

Celkem se do soutěže zapojilo 16 soutěžících.

Soutěžní úkol – doplňte do Werichových citátů na vyznačená místa chybějící slova

Řešení: (chybějící slova jsou vyznačena tučně)

- „Kdo víno má a **ne**pije, kdo hrozny má a **ne**jí je, kdo ženu má a **ne**líbá, kdo zábavě se vyhýbá, na toho vemte bič a hůl, to není člověk, to je **vůl**.“
- „Mějte dobrou **ná**ladu. Dobrá **ná**lada vaše problémy sice nevyřeší, ale **na**štvete tolik lidí kolem, že stojí za to si ji užít.“
- „Člověk, který nikdy **ne**plakal, nežil opravdový **ž**ivot!“
- „Když už **č**lověk jednou je, tak má koukat aby byl. A když **k**ouká, aby byl a je, tak má být to, co je a nemá být to, co **ne**ní, jak tomu v mnoha **pří**padech je.“
- „Mít rád lidi a milovat lidi to je celé **t**ajemství a snad jediný recept na **š**těstí.“
- „Šaty dělají **č**lověka.“
- „Televize není **ne**přítel, televize se dá **v**ypnout.“
- „Jedna ženská vidí často dál, než pět mužských s **d**alekohledem.“
- „Někdo má to **š**těstí, že má schopnost být **pří**telem.“
- „Kdo se umí smát sám **so**bě, má právo smát se smát všemu **o**statnímu, co mu k smíchu připadá.“
- „Člověk přišel na svět proto, aby tady byl, pracoval a žil. Jen **m**oudrý se snaží náš svět postrčit dál, posunout výš. A jen **vůl** mu v tom brání.“
- „Nikdy se **ne**smějí nejlépe. Bojím se, že by to mohlo být **n**aposledy.“
- „Nadbytek neznamena **b**ohatství.“

ZPRÁVY A REPORTÁŽE ZE ŽIVOTA TŘÍD

ČTVRŤÁCI V ČESKÉ TELEVIZI – 26. LEDEN

V pondělí 26. 1. navštívili čtvrtáci Českou televizi. Děti se seznámily s historií a posláním veřejnoprávní televize. Nestyděly se, kladly mnoho chytrých dotazů a na otázky živě odpovídaly. Viděly také film o ČT a model celého areálu. Dozvěděly se, kde sídlí různá nahrávací studia a co se v které budově nachází. Dostaly se i do nahrávacích studií, kde viděly natáčení „naživo“, kulisy, zařízení. Dokonce se mohly vyfotit s tanečníkem Janem Onderem. Všichni byli velmi nadšení a spokojeni, jedinou vadou na kráse celé exkurze byl nedostatek času na nákup suvenýrů.

ČTENÍ PRO PRVNÁKY – 10. února

V rámci spolupráce knihovny a prvních tříd naší školy zorganizovala 10. února 2015 paní Janauerová ve spolupráci s žákyněmi 6. třídy čtení pro prvňáčky. **Jolča Vašinová, Nikola Fifernová a Kačka Jenčová** dětem předčítaly z knížky Jindřišky Ptáčkové o čarodějnici Hrubeně. Po pěkném čtení měla paní knihovnice pro děti připraveno několik otázek k tomu, co si vyslechly. Správné odpovědi byly odměněny balónkem.

MASOPUSTNÍ VÝLET – 11. února – 1. B a 3. B

Před oslavou Masopustu ve Vraném vyrazili žáci 1. B a 3. B 11. února 2015 do Bukové u Příbramě, kde navštívili areál Čechova stodola s naučným programem, který se věnoval právě Masopustu. Od průvodkyně „řeznice Špejlice“ se dozvěděli všechno o masopustních zvycích, přípravách, tradičních maskách v průvodu i o zpracování masa při zabíjačce. To vše doprovázeno názornými ukázkami a obrazy. Část prohlídky děti absolvovaly ve vypůjčených maskách, nejvíc se jim ale líbilo vyrábění masek vlastních. Personál se snažil dětem vyjít maximálně vstříc a možná díky teplu z kachlových kamen s pecí tam bylo prostě milo. Celkově byl výlet velmi vydařený, děkujeme Seniorku za financování autobusu.

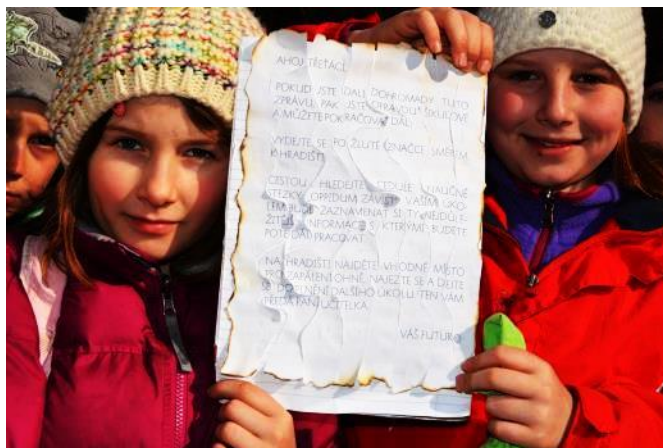
MATEMATICKÉ DOPOLEDNE – pro rodiče žáků 1. B – 21. února

V sobotu 21. února dopoledne si rodiče žáků 1. B vyměnili místo v lavicích se svými dětmi a snažili se vyřešit řadu matematických úloh. Zúčastnilo se celkem 10 maminek, 1 tatínek, 1 babička a 1 starší sestra. Celkem tedy 13 statečných, kteří si na vlastní kůži vyzkoušeli úlohy z prostředí autobus, krokování, čísla neposedové, hadi a krychlové stavby. Děti na ně mohou být pyšné, ukázkově totiž při počítání spolupracovali a vysvětlovali si navzájem své postupy.

TERÉNNÍ VÝPRAVA 3. A – KELTSKÉ OPPIDUM ZÁVIST – 21. ÚNORA

V sobotu 21. 2. se také vypravily děti ze 3. A na svou další terénní výpravu. Tentokrát zamířili na keltské oppidum Závist. Náročné stoupání si zpříjemnily stopovací hrou, kdy si navzájem schovávaly části zprávy a pochodovými značkami jejich skrýše označovaly. Dokázaly rozdělat oheň a opět si na něm spoustu dobrot. Naučily se luštit zašifrované zprávy a samy je vytvářet. Při zpáteční cestě objevily starou břekovou alej a altán, o kterém pak dobrovolníci zjišťovali zajímavé informace.

1.A si připravovala zdravou svačinu

1. B vyráběla ruční papír

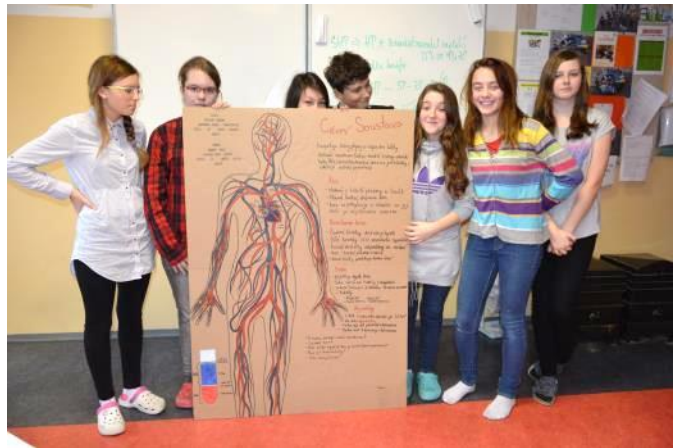
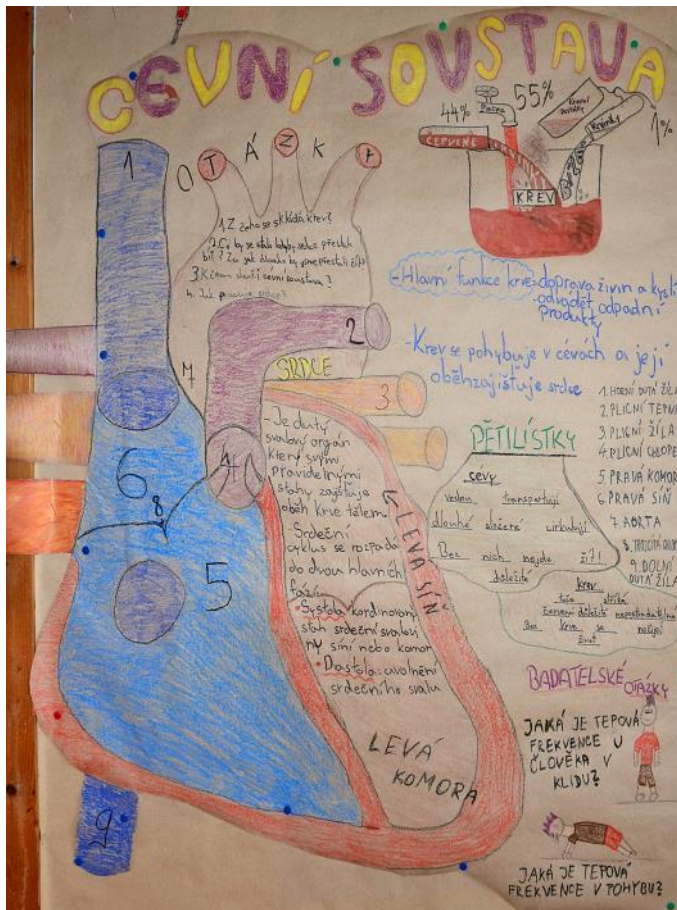
PŘÍRODOPIS 8. A – Cévní soustava

Pracovali jsme v 7členných týmech, každý z nás měl v týmu roli dle týmové domluvy. Museli jsme se domluvit na tom, co je nejpodstatnější z hlediska stavby a funkce cévní soustavy. V týmu jsme se domlouvali, jaká témata bude zpracovávat *Básník*, jaké obrázky bude zpracovávat *Výtvarník*, jakou formu zvolí *Grafik*, ...

Důležité bylo, abychom pomocí nabízených výstupů zvládli nejpodstatnější fakta daného tématu. K dispozici jsme měli infotext a nabídku těchto rolí:

- a. **Tazatel** – formuluje otázky k textu pro ostatní (otázky do textu i za text);
- b. **Badatel** – formuluje výzkumné úkoly, které je možno v souvislosti s obsahem článku realizovat (popíše i průběh výzkumu a jeho cíle);
- c. **Výtvarník** – vytvoří vysvětlující obrázky vhodně zvolenou formou;
- d. **Hledač citátů** – vybírá klíčové a zajímavé úryvky, se kterými seznámí ostatní;
- e. **Básník** – tvoří k jednotlivým tématům článku básně metodou Pětílístek;
- f. **Grafik** – nejpodstatnější informace z textu ztvární pomocí zvoleného grafického organizéru
- g. **Režisér** – připraví a zkoordinuje krátké divadelní představení, pomocí něhož představí divákům nejdůležitější funkce cévní soustavy.
- h. **Vedoucí diskuse** - řídí, uděluje slovo, usměrňuje tým, hlídá čas a to, aby nedošlo k úniku od tématu (tuto roli má zvolený člen týmu navíc k roli z nabídky a – g)

BADATELSKÉ PRÁCE 8. tříd

V lednu postupně obhajovaly své badatelské práce všechny skupiny osmáků. Několikaměsíční práce měla za úkol seznámit žáky s pravidly badatelství a s fázemi badatelského procesu – na vybraném tématu jsme celý proces modelovali.

Fáze, kterými jsme při práci prošli:

1. výběr tématu, které mě zajímá nebo problému, který chci řešit
2. tvorba hypotéz
3. formulace výzkumných otázek (když na ně najdu odpověď, jsem v cíli)
4. sdílení a oponentura (nezapomněl jsem na něco, má to logiku?)
5. teoretická příprava, práce se zdroji informací, pozor na správné citování, pokud nějakou informaci použiji
6. hledání cest k zodpovězení otázek
7. zpracování metodiky k získávání a zpracovávání odpovědí
8. vlastní průzkumy a zpracování zjištěných faktů
9. shrnutí a závěry, posouzení pravdivosti hypotéz
10. interpretace dat a výsledků
11. obhajoba práce

Vzniklé práce měly rozdílnou úroveň, která souvisela se schopností plánovat si čas i se schopností domlouvat se a domluvy dodržet.

Zde uvádíme několik ukázek z některých prací:

Landa, Narretti – Antropometrie - závěry

1. Výška člověka se ve většině případů shoduje s rozpětím paží.
2. Vzdálenost od prostředníčku se neshoduje s velikostí chodidla.
3. Délka jedné ruky se neshoduje s obvodem hlavy.
4. Prostřední články u všech prstů s až na malíček se shodují.

5. Vzdálenost od kotníku ke kolenu se většinou shoduje se vzdáleností od kolena ke kyčli.
6. Vzdálenost od konečku prstu se nám shodovala se vzdáleností od kolene ke kyčli.
7. Muži jsou průměrně větší než ženy.

Hovorková, Kubelík – Podmínky klíčení a růstu rostlin - hypotéza a výzkumné otázky

<p>Hypotézy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Čím více světla, tím poroste semínko rychleji. - Vysoké teploty (více než 25°C), semínko neporoste. - Střední teplota (pokojová), semínko poroste dobře. - Nízké teploty (např. lednici-5°C), semínko zmrzne. - Čím vyšší vlhkost, tím semínko poroste lépe. - Ve vatě poroste semínko rychleji, ale v hlíně pomaleji. - Budu-li semínko zalévat dešťovou vodou, poroste rychleji, než když ho budu zalévat vodou z kohoutku. - Semínko ve tmě neporoste. 	<p>Výzkumné otázky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kdy poroste semínko rychleji nebo pomaleji svíce světlem nebo s méně světlem? - Poroste semínko za vysoké, střední nebo nízké teploty? - Poroste semínko rychleji v hlíně nebo vatě? - Poroste semínko rychleji, když ho budu zalévat dešťovou vodou nebo vodou z kohoutku? - Poroste semínko s vysokou nebo nízkou vlhkostí?
--	--

Lešetický, Votava – Pohyb plžů – tabulka výzkumů rychlosti plžů

Hlemýžď zahradní		Trasa 60 cm
Prostředí	časy za m.	Výkon (m/hod)
Tráva	8	7,5
Kámen	7	8,5
Antuka	nejde	
Dřevo	7	8,5
Dlaždice	12	5
Smirkový papír	15	4
Listí	6	10

Plžák lesní		Trasa 60 cm
Prostředí	časy za m.	Výkon (m/hod)
Tráva	8	7,5
Kámen	5	12
Antuka	nejde	
Dřevo	6	10
Dlaždice	8	7,5
Smirkový papír	11	5,5
Listí	5	12

Páskovka keřová		Trasa 60 cm
Prostředí	časy za m.	Výkon (m/hod)
Tráva	9	6,6
Kámen	8	7,5
Antuka	nejde	
Dřevo	8	7,5
Dlaždice	10	6
Smirkový papír	14	4,2
Listí	7	8,5

Suchomilka obec.		Trasa 60 cm
Prostředí	časy za m.	Výkon (m/hod)
Tráva	9	6,6
Kámen	9	6,6
Antuka	nejde	
Dřevo	8	7,5
Dlaždice	12	5
Smirkový papír	14	4,2
Listí	8	7,5

Krejčí T., Němec, Ryndová – Elektrické spotřebiče a jejich příkon - Výzkum k hypotéze 3

V této hypotéze jsme chtěli zjistit, jaká je u nové tiskárny ve škole spotřeba, a zjistit jestli je lepší úsporný mód tiskárny nebo jestli je lepší vypnout její počítač. Poté jsme měřili spotřebu při „připraveno k tisku“. Každý mód

jsme měřili 25 minut, tudíž jsme výsledek vydělili 5 a vynásobili 12, aby to vyšlo na 1h. Poté jsme také změřili, jak se mění okamžitá spotřeba při tisku.

Mody	mod připraveno k tisku	úsporný režim	vypnutý počítač tiskárny	Při tisku
spotřebováno proudu [KW]/h	0,12 KW	0,096 KW	0.024 KW	
nejnižší - nejvyšší hodnoty [W]	79 až 887 W	55.3 až 220 W	13 až 14,6 W	102 až 999,6 W

ZPRÁVY A REPORTÁŽE ZE ŽIVOTA EKOPARLAMENTU

Schůzky Ekoparlamentu 2. stupně

- LEDEN – 9. 1. – 6. schůzka – přehled nových úkolů

třída	úkol	hodnocení
6. třída	instalovat zakoupené UV samolepky do vybraných oken ve vybraných pracovnách	23. 1. 2015
	uspořádat 4. turnaj v logických hrách na školní chodbě	6. 2. 2015
	vytvořit energetickou hlídku	29. 1. 2015
7. A	dokončit a do tříd umístit manuál pro práci energetických hlídek	23. 1. 2015
	dokončit vyhledávání vhodného typu automatu pro zdravé stravování	6. 2. 2015
	vytvořit infolist a vytvořit anketní lístek ke školním uniformám	6. 2. 2015
7. B	Obnovit a doplnit cedulky u vypínačů	6. 2. 2015
	zajistit alespoň 3 koše na bioodpad do prostoru mezi školní jídelnou a šatnou	23. 1. 2015
8. A	připravit náměty pro výzdobu chodby ke školní jídelně	6. 2. 2015
	zajišťovat, aby školní jezírko zcela nezamrzlo - napáječka a koupaliště pro ptáky	průběžně
8. B	opravit nápisy u vodovodních baterií	16. 1. 2015
	dokončit a roznést po třídách infolisty ke správnému větrání	23. 1. 2015
9. třída	vyrobiť alespoň jednu poličku pro KNIHOBUDKU na školní chodbu	6. 2. 2015
	dokončit zmapování spotřeby el. energie novou kopírkou v různých režimech.	23. 1. 2015
	výzdoba velké počítačové pracovny – instalace lišt na dětské práce týkající se informatiky – lišty připraveny, zatím nebyl čas na jejich instalaci + umístit infolisty.	splněno

ZPRÁVA O SPOTŘEBĚ VODY VE ŠKOLE V ROCE 2014

CELKEM: 731,17 m³

z toho

LEDEN – ČERVEN: 308,0905 → průměr na 1 měsíc → 51,3 m³

(1 týden jarní prázdniny, velikonoce, volejbalové slavnosti, zápis do 1. třídy, domácí vzdělávání)

ČERVENEC – SRPEN: 29,3898 → průměr na 1 měsíc → 14,7 m³

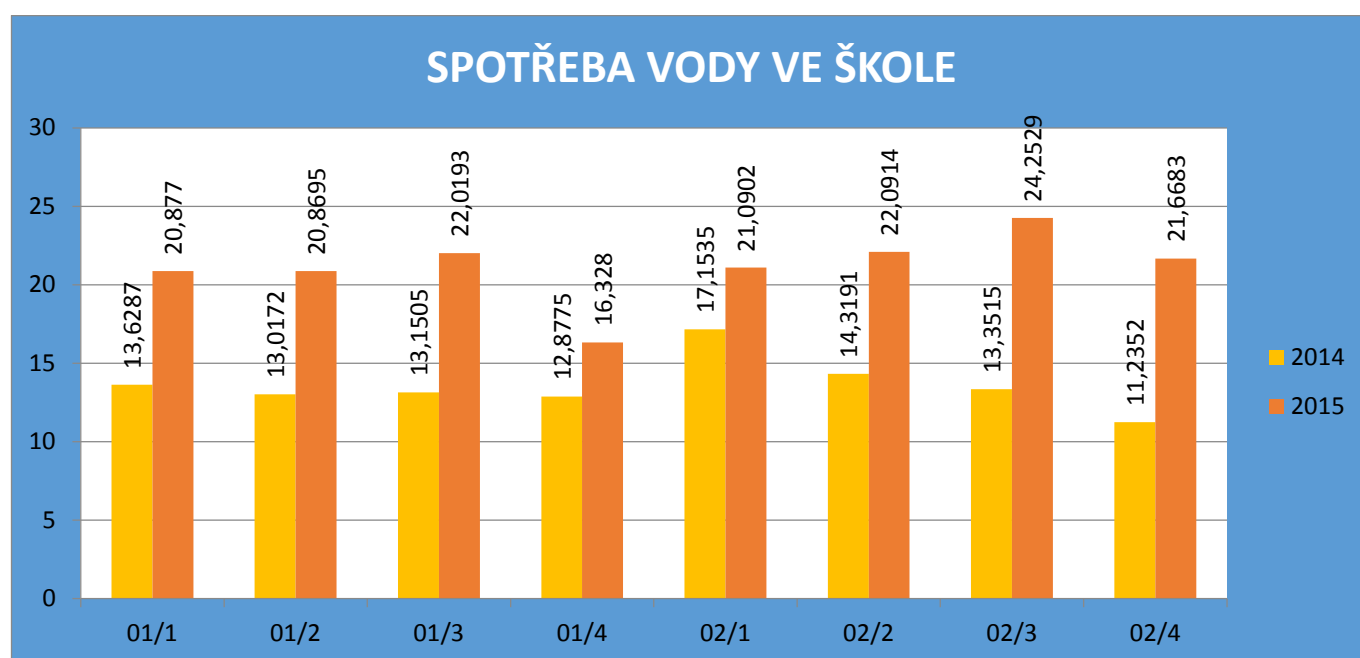
ZÁŘÍ – PROSINEC: 385,6912 → průměr na 1 měsíc → 96,4 m³

(2 týdny vánoce, podzimní prázdniny, volby)

Z výsledků je vidět, že spotřeba vody po prázdninách prudce narostla, protože začala fungovat školní jídelna a její spotřeba vody se téměř rovná spotřebě samotné školy

Porovnání spotřeby vody v lednu a únoru 2014 a 2015 (v m³)

údaje jsou za jednotlivé týdny příslušných měsíců

i zde je vidět vliv školní jídelny

Zásobníky na papírové utěrky

21. ledna o odpoledním vyučování v rámci pracovních činností připevňovaly dívky z deváté třídy zásobníky na papírové utěrky do tříd č. 12, 13 a 14. Zásobníky byly koupeny z peněz vydělaných Ekoparlamentem 2. stupně. Do zbývajících tříd připevnili zásobníky kluci z deváté třídy.

UV samolepky na okna

Členové Ekoparlamentu se také rozhodli pořídit UV samolepky na okno na ochranu ptáků. Tyto samolepky jsou pro člověka téměř neviditelné, ale ptáci je vidí zcela zřetelně. Proto doufáme, že už ptáci nebudou narážet do oken školy a my nebudeme nacházet ptačí mrtvolky u školy. UV samolepky byly také pořízeny z peněz vydělaných Ekoparlamentem 2. stupně a následně nainstalována na nebezpečná místa.

• ÚNOR – 13. 2. – 7. SCHŮZKA

V pátek 13. 2. 2015 proběhla 7. letošní schůzka Ekoparlamentu 2. stupně. Během dvouhodinového jednání jsme stihli zhodnotit plnění úkolů od minulé schůzky a domluvit se na úkolech nových – mezi největší výzvy do dalšího období patří mezinárodní návštěva, kterou čekáme ve škole ve středu 3. 3. 2015 a zahájení prací na srovnávací analýze. Tu bychom rádi dokončili nejpozději do konce května, abychom zvládli připravit plán na odstranění slabých stránek.

Na schůzce, která byla jablečně zaměřená, jsme zvládli kromě toho i několik týmových her, kreativní úkol a jablečný test, v němž si nejlépe vedla předsedkyně – Terka Hovorková.

NOVÉ ÚKOLY

třída	úkol	termín
6. třída	úprava a vylepšení kmenové třídy (učebna 14)	do konce února 2015
	vytvořit energetickou hlídku	do konce února 2015
	zpracovávat srovnávací analýzu PROSTŘEDÍ	průběžně, na každé schůzce referovat o průběhu; koordinátor – požádat p. uč. Bouškovou
	opravit hřbitov odpadků na školní zahradě	do konce března
7. A	úprava a vylepšení kmenové třídy (učebna 22)	do konce února 2015
	dokončit manuál pro energetické hlídky	do konce února 2015
	zpracovávat srovnávací analýzu DOPRAVA	průběžně, na každé schůzce referovat o průběhu; koordinátor – p. uč. Kubelík

7. B	přípravit občerstvení pro mezinárodní návštěvu – něco upéct	do 4. 3. 2015
	zpracovávat srovnávací analýzu VODA	průběžně, na každé schůzce referovat o průběhu; koordinátor – p. uč. Vrtiška
	u parkoviště pro kola pod schody k šatnám vyrobit na dlažbě cyklistický symbol	do 6. 3. 2015
8. A	postupně přenášet návrhy n výzdobu chodby přímo na zeď	do konce března 2015
	zpracovávat srovnávací analýzu ENERGIE (ve spolupráci s 8. B)	průběžně, na každé schůzce referovat o průběhu; koordinátor – p. uč. Kubelík
	uspořádat 5. turnaj v logických hrách na školní chodbě	do 13. 3. 2015
8. B	dokončit opravu nápisy u vodovodních baterií	do konce února 2015
	zpracovávat srovnávací analýzu ENERGIE (ve spolupráci s 8. A)	průběžně, na každé schůzce referovat o průběhu; koordinátor – p. uč. Kubelík
9. třída	zpracovávat srovnávací analýzu ODPADY	průběžně, na každé schůzce referovat o průběhu; koordinátor – p. uč. Vrtiška
	vyrobit nový herní prvek ze dřeva	do 6. 3. 2015
	dokončit výzdobu velké počítačové pracovny	do 20. 2. 2015
	uspořádat zimní stezku pro 1. stupeň	do konce února 2015
	vyrobit schody ke školní jídelně a k zahradě	do konce března 2015
	na zahradu (před školní budovu) nainstalovat herní prvky (pomocí L profilů)	do 3. 3. 2015

Jablečný test – zvládli byste ho? (tučně jsou zvýrazněny správné odpovědi)

- Jedna počítačová firma nějak s jablkem souvisí. Jaká? → **Apple**
- Kdy a kde se začaly jabloně pěstovat? říše Májů, Čína, **Římská říše – 300 let př. n. l.**
- Kdy se začaly pěstovat jabloně v Čechách? Vyberte z nabídky - **9. st.**, 5. st., 14. st.
- Jaký druh plodu má jabloň → **malvice**
- Jak se nazývá obal semen v jablku? → **jadřinec**
- Co se stalo, když Arabela snědla zelená jablka z Pultanely, které jí podstrčil Rumburak → **místo miminek se jí narodili dva staří dědkové.**
- Jak souvisí jablko se **Sněhurkou**? → **otráveným jablkem ji otrávil macecha**
- Co je to calvados?** → **alkohol vyrobený z jablek**
- Z čeho se vyrábí jablečný ocet? → **vyrábí se z nakvašených jablek.** Jablečný ocet se využívá zejména v dietním stravování. Obsahuje vitamíny, hlavně vitamín C, minerální látky a pektin. Účinně štěpí tuky a zrychluje metabolismus. Nápoj z jablečného octa rozpouští hleny a odstraňuje sennou rýmu. Přidává se do pleťových vod, masek na obličej, tělových mlék. Dokonale odstraní zašlý prach. Výtažky z tohoto octa najdeme v mnoha tabletkách určených k redukci váhy.

10. Co to jsou křížaly? → **sušené plátky jablek**
11. Z čí hlavy musel Vilém Tell sestřelit kuší jablko? → **z hlavy svého syna** (Vilém Tell byl vůdce povstání proti habsburskému vojevůdci Albrechtu Gesslerovi a usiloval o nezávislost švýcarské konfederace – 14. st.)
12. Jak souvisí Newtonovy zákony s jablkem? - **Isaac Newton mluvil o pádu jablka jako o jiskřičce, která stála u rozhoření nového uvažování o gravitaci** a, v důsledku, u zrodu newtonské mechaniky.
13. **Dokonči přísloví:** Jablko nepadá **daleko od stromu**.
14. **Dokonči citát:** Jedno jablko denně nahradí **lékaře**.
15. Když máte jedno jablko a já mám jedno jablko a ta jablka si vyměníme, tak stále budeme mít každý jedno jablko. Ale pokud máte myšlenku a já mám myšlenku a ty myšlenky si vyměníme, tak každý z nás bude mít **dvě myšlenky**.
16. Jak se jmenuje devátý díl druhé řady seriálu *Star Trek*, později známého jako *Star Trek: The Original Series*. Premiéra epizody v USA proběhla 13. října 1967, v České republice 29. listopadu 2002 → **JABLKO**
17. Čemu se v lidském těle také říká Adamovo jablko? → Známejší je pod jiným jablečným jménem a nápadnější je u mužů? → **ohryzek, štítná chrupavka**
18. Slavný film Věry Chytilové má ve svém názvu jablko → **Hra o jablko**
19. Vyskytuje se jablko v biblickém příběhu o Adamovi a Evě? → **NE** (mluví se zde o plodu stromu)
20. Na svatbu bohyně Thetis nebyla pozvána bohyně sváru Eris. Z jaké zahrady pak utrhla zlaté jablko? → **ze zahrady Hesperidek**
21. Za chvíli už jablíčko opatřené nápisem „Té nejkrásnější“ putovalo mezi koho? → **Héru, Athénu a Afroditu**.
22. Kdo byl rozhodčí tohoto sporu? → **Paris**
23. Koho určil vítězem? → **Podle Parida to byla Afrodita**.
24. Ta mu odměnou slíbila, že se ožení s nejkrásnější ženou na světě, spartanskou královnou – jakého jména? → **Helena**.
25. Jak se také od té doby jablko symbolicky pojmenovává → **jablko sváru**
26. Nakreslete královské jablko? → **ve tvaru koule s nasazeným křížem na horní straně. Symbolizuje moc a vládu nad světem (koule (sféra) je symbolem univerzální vlády), kterou vykonává křesťanský panovník (kříž).**
27. Plodu které rostliny říkáme granátové jablko? Vyberte z nabídky: → **Marhaník, Mišpule, Kdoulovec**
28. Která látka je v plodu jablku po vodě nejběžnější? → **voda 85,4%, cukry 11, 2 %**
29. Který prvek je v jablku nejběžnější. Vyberte z nabídky: – K, Na, Ca, Mg → **K 100 mg/100 g, ostatní po 3 mg**
30. Kterého vitamínu hmotnostně obsahuje jablko nejvíce? → **C – 3-20 mg/100 g**
31. Kdo je největším producentem jablek na světě? Vyberte z nabídky: USA, Rusko, ČR, Čína → **Čína – skoro 12% celosvětové sklizně**
32. Čemu se říká bubák? → **Zaschlým květním lístčkům**

4. TURNAJ V LOGICKÝCH HRÁCH NA ŠKOLNÍ CHODBĚ

V průběhu ledna pořádali žáci 6. tř. v rámci aktivit Ekoparlamentu 2. stupně již 4. turnaj v logických hrách. Turnaj probíhal již tradičně na hracích plánech vytvořených na podlaze chodby v 1. patře. Vítězem se stala **Jolana Vašinová** (z 6. tř.) a připsala si tak 10 bodů do celoročního bodování. Druhé místo vybojoval **Petr Kubelík** z 8. tř. (a připsal si 9 bodů), třetí skončila **Kačka Vrtišková** (z 6. tř.). Ta si do celoročního bodování připsala 8 bodů. Celkem se do turnaje zapojilo 16 žáků.

Pořadí po 4 turnajích:

1. Petr Kubelík – 8. A – 34 body
2. Kačka Vrtišková – 6. tř. – 27 bodů
3. Natka Bradáčová – 7. A – 19 bodů
4. - 5. Pavel Hamouz (8. B) a Terka Hovorková (8. A) – 17 bodů
6. Franta Humpál (7. B) – 15 bodů

Celkem se do turnajů zapojilo již 27 žáků

Seminář dobré praxe – 26. února

Ve čtvrtek 26. 2. 2015 se zástupci našeho Ekoparlamentu zúčastnili SEMINÁŘE DOBRÉ PRAXE, který se konal na Ekoškole Ratibořická v Horních Počernicích.

Na semináři se sešli zástupci Ekoškol z celé České republiky. Naši školu reprezentovali pan učitel Vrtiška a Fanda s Kačkou.

Dospělí absolvovali několikahodinový seminář, který vedla Silvie Vacková ze Střediska ekologické výchovy SEVER. Seminář se týkal ekologicky šetrného provozu škol (ale také dalších institucí zřizovaných státem či státními orgány). Odpovídal na otázky – proč, kdo, jak, kde a za kolik je důležité uskutečňovat opatření týkající se šetrného provozu – tedy na klíčové otázky, kterými se zabývá každý, kdo se chce chovat férově ke svému zdraví i k životnímu prostředí.

Témata semináře: legislativa, desatero šetrného provozu, environmentální značení, papír, odpady, voda, energie, úklid a čištění, stravování, nábytek a nátěrové hmoty. Součástí semináře bylo i sdílení zkušeností ze zapojených škol.

Dětská část účastníků se pod vedením šéfky projektu Ekoškola na Slovensku Mirky Pilárikové vzdělávala v oblasti vrstevnického vzdělávání. A hodně je to bavilo, protože vše probíhalo formou her.

Popis aktivit od přímých účastníků: Seznámili jsme se pomocí míčkové hry. Potom nám lektorka předvedla pomocí instruktážních videí z reálného života projevy stádového chování člověka (bylo to velmi humorné). V další části jsme se zabývali tím, jak to vypadá, když člověk něčemu nerozumí a přesto o tom chce vykládat. Řešili jsme též logickou úlohu, na které jsme si předvedli stereotypy v myšlení lidí. V další hře jsme se měli srovnat do zástupu podle data narození (a při tom nesměli mluvit), následovala simulační hra zaměřená na ochranu zdrojů (pro znalce zjednodušená hra klasické a slavné hry Fish Banks).

V další fázi jsme se všichni rozdělili do několika týmů a každý z nich měl za úkol připravit část programu pro učitele – každý tým dostal zadání a sám se měl rozhodnout, jak ho naplní – seznámení s programem Ekoškola, projekce – získávání nových informací a ona závěr ověřování získaných znalostí formou her a testů.

Všechny skupiny následně předstoupily před učitele, kteří se mávnutím kouzelného proutku proměnili v žáky. Pro většinu žáků bylo jejich natrénované vystoupení premiérou před dospělými a všichni to zvládli velmi dobře. Potleskem byli pochváleni od svých žáků (učitelů), ale také od své lektorky Mirky – ta každému z nich jeho důkaz uznání rozdala odznaky slovenského programu Ekoškola.

Po ukončení programu jsme našli čas na komentovanou prohlídku školy.

Celkově je nutno seminář hodnotit velmi kladně – sešli jsme se s lidmi, kteří jsou naladěni na stejnou vlnu, získali jsme řadu konkrétních podnětů, kontaktů i námětů na přemýšlení. Také nás potěšilo, že prakticky všichni účastníci znali a velmi oceňovali naši školu. Je to ale na druhou stranu pro nás velký závazek – stále je co zlepšovat, děláme práci, která není nikdy hotová.

DEVÁČCI INSTALOVALI NA ŠKOLNÍ ZAHRADU RESTAUROVANÉ HERNÍ PRVKY

Naše pidizahrádka usiluje o titul Živá zahrada, zároveň má ale sloužit k poznávání a vzdělávání a také k odpočinku, hrám a setkávání. V souvislosti s tím kluci z devítky nainstalovali na vybraná místa zahrady několik restaurovaných herních prvků (motanici a přiřazovačku) a také infocebuli s vývojem planety Země a života na ní. Pomocí kolíků a provazů vzniklo na zahradě té bludiště.

Naše škola má ve vydávání školního časopisu poměrně dlouhou tradici. Na konci září 1991 vyšlo první číslo časopisu Ranec a tento plátek, který se postupem času rozrostl na 64 stran každý měsíc, vycházel celých 13 let. Po jeho ukončení 3 roky vycházely Školní noviny a současný H-R-Nec je na světě již 8. rok. Je tedy na co vzpomínat.

O čem jsme psali ve školním časopise před 20 lety

Ve školním roce 1994/95 vycházel 4. ročník časopisu RANEC. Byl to měsíčník a dodnes se podařilo uchovat jeho kompletní obsah ve svázané podobě. Možná bude zajímavé připomenout události, o kterých tehdy psal i některé autorské články, kterými zpestřoval svůj obsah. V časopise téměř nebyly fotografie, grafickou stránku vylepšoval David Turner svými obrázky (ukázku z jeho prací uvedeme nyní v místech mezi jednotlivými rubrikami).

ZE ŠKOLY

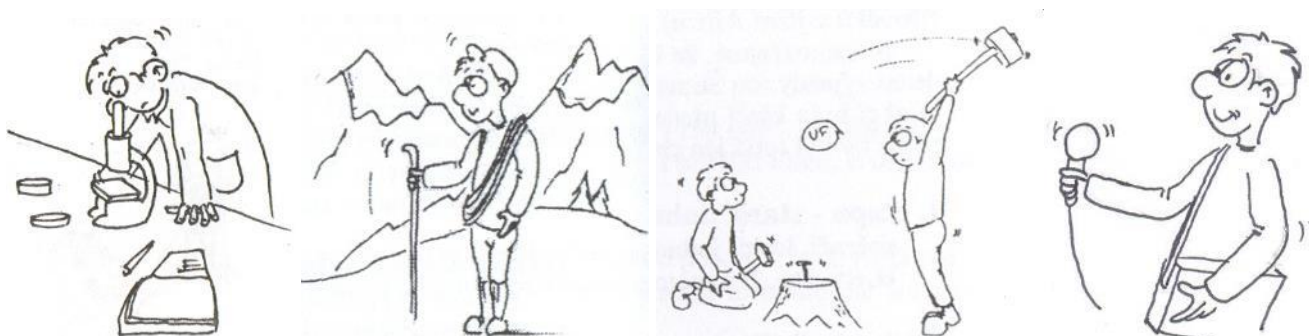
Výuka probíhala ve dvou budovách – 1. stupeň sídlil ve staré škole u kostela, 2. stupni patřila současná budova 1. stupně. Ředitelkou školy byla Alena Kiliánová, zástupkyně Blanka Běličová. Ze současných učitelů působili v tomto školním roce na škole tito učitelé: Smetanová, Holubová, Strnadová, Vernerová (dnes Hereitová), Boušková, Pašková, Vrtiška a Hrachovcová (v té době jako vychovatelka ve školní družině). Zapsáno bylo 230 žáků. Výuka byla pouze osmiletá, devátá třída byla obnovena až od dalšího roku.

Ve škole probíhal již **4. ročník celoroční soutěže HEJ-RUP**. Zapojilo se do něj 8 týmů a čekalo na ně 50 úkolů (v každém měsíci 5).

Zde vybíráme některé z nich: jakýmkoliv způsobem se představit; poznat místa Vraného na fotografii; uskutečnit s někým rozhovor; do malé krabičky od sirek umístit co nejvíce různých typů předmětů; zmapovat výrobky ve své koupelně; vyrobit draka a zúčastnit se vranské drakiády; zapívat abecedu; seznámit se s problematikou cementárny ve Tmani a zaujmout k ní nějaké stanovisko; najít a upravit samorost; vytvořit sádrový odlitek obličeje nějakého člena týmu; vyrobit plakát o naší obci; uskutečnit rozhovor se školní budovou, s vodou v řece nebo s lípami u uhelných skladů; uspořádat anketu v obci; zavést si týmový svátek a řádně ho oslavit; vyrobit přesýpací hodiny; sehnat pohlednici z co nejvíce států světa; představit významnou osobnost k vybraným letopočtům; najít v lednu co nejvíce kvetoucích rostlin; vyrobit svíčku ze zbytkového vosku; vymyslet vtipy o škole nebo o sportu; analyzovat vše, co lítá ve vzduchu; vypátrat co nejvíce svých předků; nahradit ošklivý článek v tisku novým příběhem, který vznikne z původního článku rozstříháním, přeskupením a novým slepením; vyrobte fotogramy; vyrobte myšlenkovou mapu důsledků objevení žárovky; doplnit méně známá přísloví; vymyslet vhodnou hru, která pomůže zkrátit čas strávený ve frontě na oběd; uskutečnit fenologická pozorování v přírodě; vyrobit malířskou paletu; vymyslet sci-fi povídku; shromáždit co nejvíce písniček, v kterých se vyskytuje nějaký zeměpisný pojem z Čech; přiřazovat pojmy k barvám; vydržet co nejdéle bez televize; zmapovat svůj režim dne; najít nejlepší dopravní spojení z Liberce do Veselí nad Moravou; vytvořit model ideálního ostrovního státu; zamyslet se nad důsledky toho, že se lidé mohou pohybovat rychlostí maximálně 15 km; vytvořit co nejvíce slov s použitím zadaných písmen; vytvořit obraz z přírodních barev; najít nejlevnější výrobek; vystříhnout kruh z papíru o dané velikosti s použitím jen papíru a nůžek; složte hymnu soutěže

Upozornění: v době pořádání soutěže nebyly k dispozici mobilní telefony ani internet

Vítězem soutěže se stalo družstvo ve složení: Petra Tejnická, Pavla Kratochvílová, Michaela Špitzová, Tereza Vláčilová, Věra Pušová a Katka Koutná

PRAVIDELNÉ RUBRIKY

- ❖ **PPZZ** – anketa → co mě v poslední době potěšilo, překvapilo, zaujalo a zklamalo
- ❖ **CITÁTY, PŘÍSLOVÍ A LIDÉ** → diskuse k vybraným citátům a příslovím a k jejich platnosti v běžném životě
- ❖ **HRY A SOUTĚŽE** → např. soutěž pro znalce cizích jazyků v překladu textů vybraných slavných písní; různé druhy testů apod.
- ❖ **PŘEDSTAVENÍ PÍSNIČEK**
- ❖ **UKA, TO JE BEZVA** → vlastní tvorba žáků, např.
Téma: DOMOV

Domov je pro mě světlý úkryt před tmavými stíny a nástrahami života. Je to místo, kde když chci být sám, tak mě nikdo neruší a neptá se, o čem přemítám a proč jsme zaražený jako hřebík ve zdi. Může to být skoro všude, ale nic nenahradí ten pravý a nefalšovaný domov s ochotnými a milujícími rodiči.

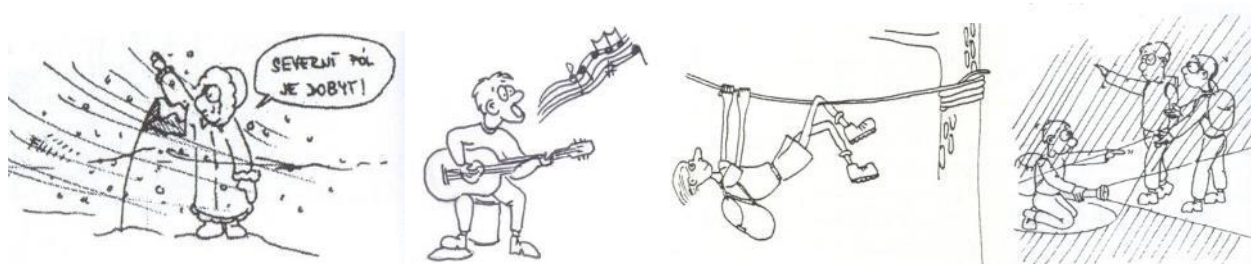
Domov je pro mě klubičko věcí, přátel a rodiny, které jsou se mnou zapleteny do jednoho shluku. Domov je pro mě ptačí hnízdo někde na vysoké větvi, kde jsem chráněna svými rodiči. Domov je pro mě dům plný slov – u nás se musí mluvit, protože se ticha bojím

Martina

Domov je kořen, kde všechno začíná, kde naše první slovo znělo máma, kde jsme byli a stále budem poučováni, jaké nástrahy nás čekají, co musíme a nesmíme dělat.

Jitka

- ❖ **CO DĚLAT, ABYCHOM ...** → rubrika věnovaná radám k šetrnějšímu stylu života – týkala se např. vody, energie, dopravy, vaření a stravování, hygienických a kosmetických prostředků, odpadů, ...
- ❖ **ZE ŽIVOTA NEZMARŮ** → Nezmaři byli přírodovědný oddíl, který vznikl ve škole v roce 1987 a dlouhá léta měl školu jako svou domovskou stanici (až v roce 1996 vznikla z odchovanců oddílu ZO ČSOP Zvoneček a k ní patří ekocentrum ZVONEČEK: které funguje dodnes a sídlí v prostoru pod mateřskou školkou. Nezmaři v časopise popisují svůj letní tábor, své drsné víkendové akce (několik jich bylo do Českého krasu, dále do Českého Krumlova, do Líšného v Českém ráji, do Zbraslavic a do Raspenavy v Jizerských horách) a další aktivity, které připravovali pro veřejnost (např. drakiádu, výstavu v době voleb Člověk a země, vítání jara, Clean up, cyklistickou, výtvarnou či literární soutěž → už se prostě připravovali na vznik ekocentra)

Pro Nezmary byl tento školní rok veleúspěšný, dosáhli totiž mimořádných úspěchů v soutěžích, do kterých se zapojili.

- V **celostátním finále soutěže Zelená stezka – Zlatý list**, které se konalo v Českém Krumlově pod patronátem Správy CHKO Blanský les a referátu ŽP Okresního úřadu Český Krumlov vybojovali ve dvou kategoriích 1. místo a v jedné kategorii 3. místo. **Připomeňme si členy těchto úspěšných týmů:** Tonda Kubaň (dnes frontman hudební skupiny Vosa na Vostro), Terka Vláčilová, Petra Tejnická, Jarka Havlíčková, Ondra Chaloupka, Honza Řehák, Jarka Malá, Eva Formánková, Jitka Kulhánková, Jeník Cihlář, Máca Turner, Jitka Smíšková, Petr Obermajer, Běďa Chaloupka a Michal Kubelík, současný učitel přírodopisu, informatiky, fyziky a tělocviku na naší škole.
- V celoroční celostátní soutěži přírodovědných oddílů **Stříbrná nit** získali Nezmaři 1. místo. Soutěž se svou formou podobá našemu Hej-Rupu, ale je více přírodovědně zaměřená.
- Nezmaři byli vybráni mezi 25 organizací z celé republiky, které v rámci oslav Dne Země dostaly metrový nafukovací míč – symbol naší zeměkoule. Tuto zeměkouli jsme vymalovali takovou, jaká by podle nás měla být v příštím tisíciletí a spolu se vzkazy ji předali významným osobnostem v Lichtenštejnském paláci v Praze na Kampě. Také jsme měli tu čest pomáhat valit velkou třímetrovou zeměkouli ze Staroměstského náměstí, Pařížskou ulicí, po nábřeží a Karlův most na Kampu.

Náš vzkaz Zemi:

Milá Země,

mnohokrát jsme si v posledních letech povídali se stromy, květinami, brouky, kameny a dalšími tvými dětmi a snad Ti nyní přece jen více rozumíme.

K Tvému svátku Ti přejeme, aby ubylo nenávisti, hrůz, bezohlednosti a hamounění (a myslíme tím války, drancování přírody a zamoření prostředí).

Naopak chceme, aby lidé projevili více úcty, pokory a skromnosti, aby pochopili, že i oni jsou součástí křehké sítě života a aby se to, co vytvářejí a vymýšlejí, stalo pro život požehnáním a ne hrozbou.

Také Ti přejeme, aby se v budoucnu nemusel žádný speciální Den Země vyhlašovat, aby se stal každodenní samozřejmostí.

Nezmaři

- V **okresním kole Biologické olympiády** zvítězil Michal Kubelík, druhá skončila Jarka Malá. Oba postoupili do krajského kola, kde se umístili na 2. a 4. místě a postoupili do kola celostátního, které se konalo formou týdenního přírodovědného soustředění.
- A aby nebylo Michala Kubelíka dost, stal se členem Dětského sněmu ČR pro životní prostředí za okres Praha-západ. Během roku se zúčastňoval se různých seminářů, dílen, setkání a exkurzí, jednal s politiky, seznamoval se s problematikou ochrany přírody a životního prostředí. Myslím si, že zkušenosti, které takto v dětství získal, se staly základem pro jeho ochránářské postoje a aktivity v současnosti. Ve Zvonečku má právě praktickou ochranu přírody na starosti.

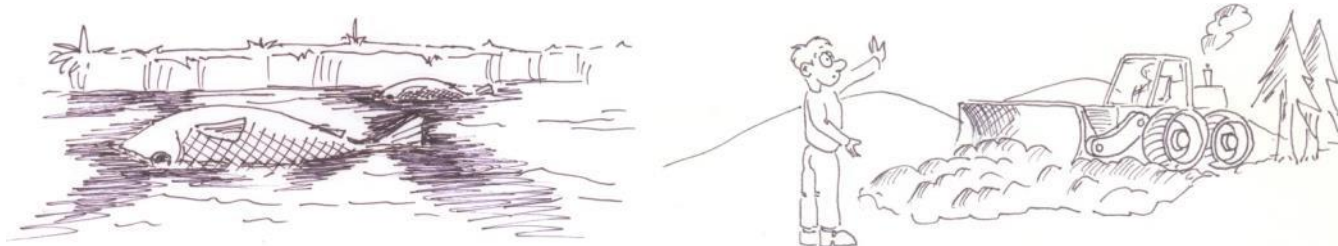
❖ **ZVOLSKÁ HOMOLE** a okolí → cyklus článků o geologii, rostlinstvu a živočišstvu PR Zvolská Homole

❖ **VÝZKUMY NÁZORŮ NOVĚ ZVOLENÝCH OBECNÍCH ZASTUPITELŮ NA PROBLEMATIKUI DĚTÍ V OBCI** – položili jsme jim 8 otázek týkajících se

- úrovně využívání volného času
- podpory organizací, které pracují s dětmi
- podpory rozvoje herních prvků a volnočasových aktivit
- potřeby zřídit obecní komisi pro potřeby dětí a mládeže
- potřeby pravidelného setkávání představitelů obce s dětmi
- potřeby zpracovat dlouhodobou koncepci práce s dětmi a mládeží

- potřeby zřídít v rozpočtu obce položku pro mimoškolní aktivity dětí a mládeže
- znalosti Úmluvy OSN o právech dítěte a snaze ji realizovat v praxi

Odpovědi jsme tehdy získali od paní Chvátalové, p. Limpoucha, p. Formánka, p. Havlíčka, p. Škody, p. Tejnického, p. Peřiny a paní Koubové.

- ❖ **TŘESKY PLESKY** aneb reakce na všechny ty HROMY A BLESKY – v této rubrice jsme reagovali na vznik dvou nových „úžasných“ plátků – HROMU a BLESKU a snažili jsme se parodovat zprávy, které v těchto novinách začaly vycházet. Naše články měly ale někdy i hlubokou myšlenku a poučení pro praktický život.

Zde jsou ukázky některých článků:

- Podle výzkumů pana X. W. je tekutá voda mokrá i u dna. Aby dokázal toto rouhačské tvrzení, podnikl po důkladné přípravě a za přísných bezpečnostních opatření (lékaři, záchranáři, potápěči, horská služba, policie, manželka a všechny děti) pokus, při kterém se potopil až na dno své vany. A zjistil, že zde, v hlubinách, je voda opravdu mokrá. Dalším zajímavým výsledkem tohoto náročného pokusu je i zjištění, že mokrá je i člověk, který z vody vyleze. Přejeme panu X. hodně sil a dobrých nápadů i v dalším životě.
- Po pondělku nastal úterek, po něm středa atd. a to se opakuje vlastně každý týden. Docela se divím, že se ty dny mezi sebou tak krásně domluví, který z nich má jít právě na scénu. Neumím si představit 7 lidí, kteří by to taky tak krásně uměli.
- Když se podíváte do zrcadla, uvidíte člověka, který se vám velmi podobá. Liší se vlastně pouze detaily - vaše pravé oko je jeho levým okem, vaše zlomená levá ruka je vaší pravou rukou. Když se do zrcadla usmějete, usměje se i člověk v zrcadle na vás. To je výborná zpráva pro lidi, kteří měli těžký den, kdy na ně každý řval a mračil se. Stačí se podívat do zrcadla, usmát se a hned tu máte jednoho, který na vás neřve. Doporučujeme tedy každému malé zrcátko do kapsy a hned bude fajn.
- Téměř neuvěřitelný zážitek potkal Josefa K. z města P. Tento muž měl tak vycvičený sluch, že uměl rozeznat různé typy automobilů na vzdálenost 3 km jen podle zvuku motoru a různé značky piva jen podle cinkání půllitrů. A tento muž zaslechl v pátek 6. ledna 1995 poblíž svého bydliště podivný řehťavý zvuk. Protože věděl, že daným směrem není žádná hospoda, domníval se, že se bude jednat o zvuk nějakého nového dovozového automobilu. Vydal se tedy za zvukem a představte si, co po chvíli uviděl. Na větvi stromu, který se skláněl nad vozovku, seděl nějaký divný tvor a vydával ony podivné zvuky.

Rak se pan Josef dozvěděl, že kromě automobilů a půllitrů existují ještě i jiné druhy živočichů – narazil totiž na sýkoru koňadru, ptáčka z řádu pěvci.

- Pa Karel K. z města K. se rozhodl, že se stane milovníkem přírody. Pořídil si spoustu lahvíček a igelitových sáčků a vypravil se do terénu. Trhal květiny a ukládal je do igeliťáků, sbíral hmyz, stonožky i pavouky a zavíral je do lahvíček. Říkal si: „U mě jim bude líp, jsem přece milovníkem přírody.“

Jakmile zaplnil všechny sáčky a lahvičky, vypravil se domů. Potřeboval si od svého ochránářství trošku odpočinout. S pocitem dobře vykonané práce si sedl do křesla a začal si prohlížet své chráněnce. Otevřel první sáček a nevěřil svým očím – místo nádherného vlčího máku uviděl zlámané zbytky čehosi, co jen vzdáleně připomínalo rostlinu. Jednotlivé okvětní lístky se smutně krčily v rohu sáčku a připomínaly slzy. Otevřel druhý sáček a uviděl to samé, ve třetím, čtvrtém a pátém také.

A v krabičkách a lahvičkách? Mrtvolky střevlíčků, mandelínek a běžníků na něj vyčítavě koukaly svými mrtvými očima.

Pomyslel si: „Nevděčníci, nevděční. Chtěl jsem je chránit a oni mi provedou to, že umřou!“

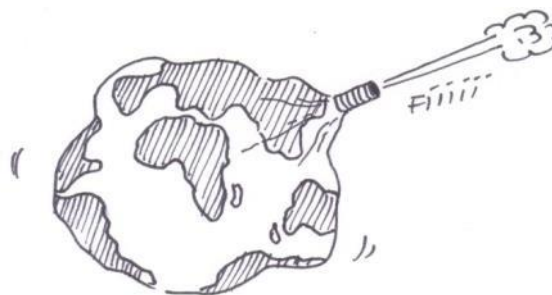
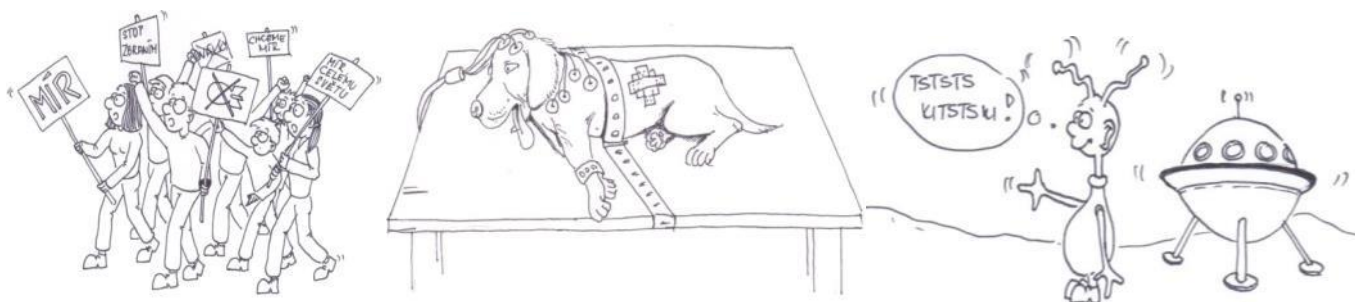
A protože byl z celého dne vyčerpaný, vlezl si do postele a po chvíli usnul. Zdál se mu divný sen. Viděl sám sebe zavřeného ve velké lahvičce od léků, viděl se, jak lapá po dechu, jak se marně škrábe

po stěně lahvičky, jak umírá žízní a hladem. Viděl se, jak smutně kouká přes sklo lahvičky ven – na svůj dům, na svou zahrádku. Zpocený hrůzou se probudil.

A teď mu to konečně došlo. Každý živý tvor potřebuje ke svému životu vhodné podmínky a prostředí – a lahvička či igeliták (či špinavá voda, zamořené ovzduší, vykáčené lesy nebo vybetonované kilometrové plochy) pro živé tvory rozhodně vhodným prostředím nejsou.

A milovník přírody se pozná právě podle toho, že pomáhá vhodné prostředí a vhodné podmínky živým tvorům zachovávat.

- A představte si, co potkalo pana P. z města P.
Minulý týden měl v blízkosti obce N. poruchu na svém automobilu. Musel se vypravit pěšky pro pomoc do vesnice a tu najednou uviděl na mezi něco žlutého, blýskavého. Pomyslel si – to asi někdo ztratil peníze a vrhl se do škarpy. Když však přišel blíž, poznal, že to asi peníze nebudou – bylo to takové divné, drželo to v zemi a panu P. to nic nepřipomínalo. A kousek dál bylo něco podobného, jenom hlavičku to mělo fialovou. Ulekl se. Ono se to sice nehýbalo, bylo to malinké, ale co kdyby ... a nejsou to nakonec ufouni, prý jsou všude? ... Nebyli. Pan P. poprvé v životě uviděl křivatec a devětsil – prostě začínalo jaro.
- Pana B. S. z města K. postihla katastrofa. Jeho milá se porouchala. Když se vrátil odpoledne z práce, jeho první kroky jako vždy zaměřily k ní. Pohladil ji a políbil. To ještě netušil, že je porouchaná. Přisedl k ní a těšil se na příjemný a dlouhý večer. A teprve teď si toho všiml. Jeho milovaná nevydala ani hlásek – pouze podivné šumění a bublání z ní vycházelo a její kukuč byl celý rozplizlý. Různě s ní začal kroutit a ona stále nic – opravdu byla porouchaná. Zrozpačitěl, tohle mu milá ještě nikdy neudělala. Pak se rozčilil a trochu do své vyvolené bouchl. A opět nic, jen bublání bylo ještě bublavější, šumění ještě šumivější a kukuč ještě rozplizlejší.
„Co já si bez tebe počnu, miláčku?“ pomyslel si. Otevřel okno a hořce zakřičel na celé sídliště. „LIDI, POMOC – MOJE MILOVANÁ TELEVIZE SE POROUCHALA!“
Lidé na sídlišti mlčeli – seděli totiž u televize a sledovali s napětím programy, které jim nabízela. Problém pana B. nebyl jejich problémem.
- Několik drobností na závěr:
 - když prší, tak často vznikají louže
 - nejvíce hvězd na nebi je většinou vidět v noci
 - pokud se kousnete do jazyka, tak to většinou bolí

❖ PŘEHLÍDKA HVĚZD

V Rancí jsme pravidelně každý rok před vánocemi pořádali rozsáhlou anketu mezi žáky školy. Týkala se oblíbenosti nejrůznějších nabízených komodit – zpěváků, spisovatelů, sportovců, zvířat, ročních období, dnů v týdnu atd.

Na konci roku 1994 vyšlo ve vybraných rubrikách na prvních třech místech toto pořadí:

Spisovatel, spisovatelka

1. Foglar
2. Čapek Karel
3. Němcová

Zpěvák/čka, hud. skup.

1. Twenty 4 seven
2. D. J. Bobo
3. 2 Unlimited

Roční období

1. léto
2. jaro
3. zima

Knihy

1. Vinetou
2. Záhada hlavolamu
3. Hoši od Bobří řeky

Herec, herečka

1. Schwarzenegger
2. van Damme
3. Dejdár

Sportovní odvětví

1. kopaná
2. basketbal
3. tenis

Časopis

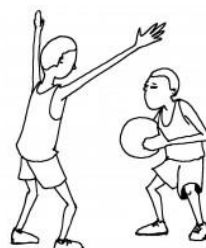
1. Bravo
2. Ranec
3. ABC

Sportovec, sportovkyně

1. Železný
2. Navrátilová
3. Jágr

Film či seriál

1. Beverly Hills
2. Pobřežní hlídka
3. Scarlett

Den v týdnu

1. pátek
2. sobota
3. neděle

Živočich

1. pes
2. kočka
3. kuň

Rostlina

1. růže
2. kaktus
3. tulipán

Vyučovací předmět

1. tělocvik
2. přírodopis
3. matematika

Zdroje zábavy

1. kniha
2. TV
3. počítač

Můžete nyní zkusit výsledky porovnávat se svými preferencemi, můžete se zamyslet, co patří mezi stálice a po čem nyní nešťekne ani pes (jak je ta sláva pomíjívá). Pokud byste se dostali ke kompletním výsledkům i z jiných let, můžete vypořádat různé trendy a proměny světa, které jsou v některých oblastech lidského života i za tak krátké období jako je 20 let, hodně nápadné.

- ❖ **CO SE SKRÝVÁ ZA SLOVY** – anketa, ve které byla mužům i ženám předložena desítka slov a úkolem bylo tato slova uspořádat podle oblíbenosti a svůj názor okomentovat

V jednom čísle vyšla např. tato pořadí (od 54 lidí):

MUŽI

1. úsměv
2. vlasy
3. tanec
4. kolo
5. automobil
6. slovo
7. čokoláda
8. fotografie
9. pláč
10. drogy

ŽENY

1. úsměv
2. kolo
3. slovo
4. vlasy
5. tanec
6. fotografie
7. čokoláda
8. automobil
9. pláč
10. drogy

❖ **JEDNOTLIVÉ ČLÁNKY** na různá témata, např.

- Reklama na reklamu – úvaha externího dopisovatele
- Pokusy na zvířatech
- Překročení hranic – údaje ze zprávy Josefa Vavrouška, ministra ŽP
- Přetiskli jsme rozhovor s americkým fyzikem Amorym Lovinem o jeho negawattové revoluci
- **Další článek začínal slovy:**

Vážený pane Vavroušku, chtěli bychom Vám říci, že letošní rok nezačal zrovna moc hezky. Museli jsme se rozloučit s lidmi, kterých si moc vážíme, s lidmi, kteří vrostli svými myšlenkami, názory i svou prací do našich srdcí. Byli to Gerald Durrell, významný přírodovědec a popularizátor vědy, který se k nám obracel svými knihami i televizními pořady. Měli jsme ho moc rádi. Dále to byl James Herriot, veterinář, který nás seznamoval prostřednictvím svých knih plných laskavého humoru s radostmi venkovského veterináře. I jeho jsme měli moc rád i. Pak to byl Wabi Ryvola, písničkář, který svými písněmi rozdával radost snad u všech táborových ohňů nebo za dlouhých cest.

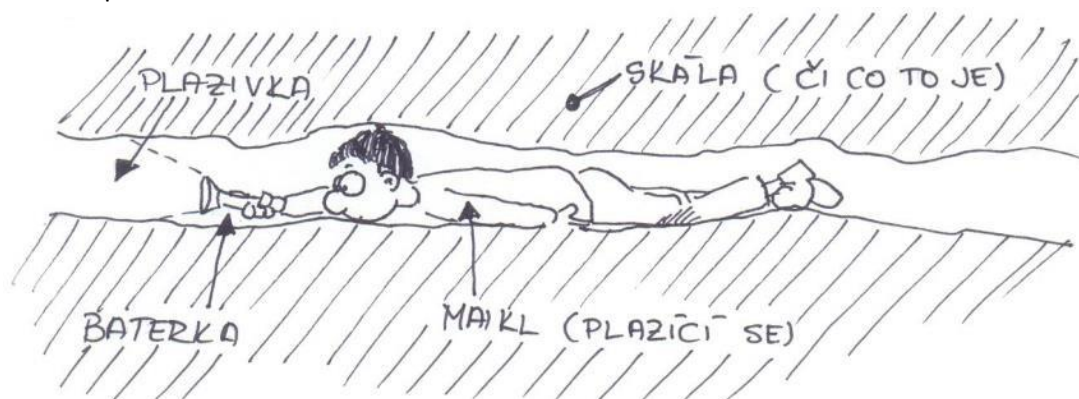

A pak jste to byl Vy. S napětím jsme sledovali zprávy z pátrání ve slovenských horách a do poslední chvíle doufali, že se najednou objevíte a budete dále rozdávat kolem sebe moudro i energii. Bohužel. Je nám jasné, že k životu patří narození i smrt, víme, že rostliny, živočichové i lidské plémě, které si o sobě myslí, že už není součástí přírody, jsou smrtelní. Je to přirozený přírodní koloběh.

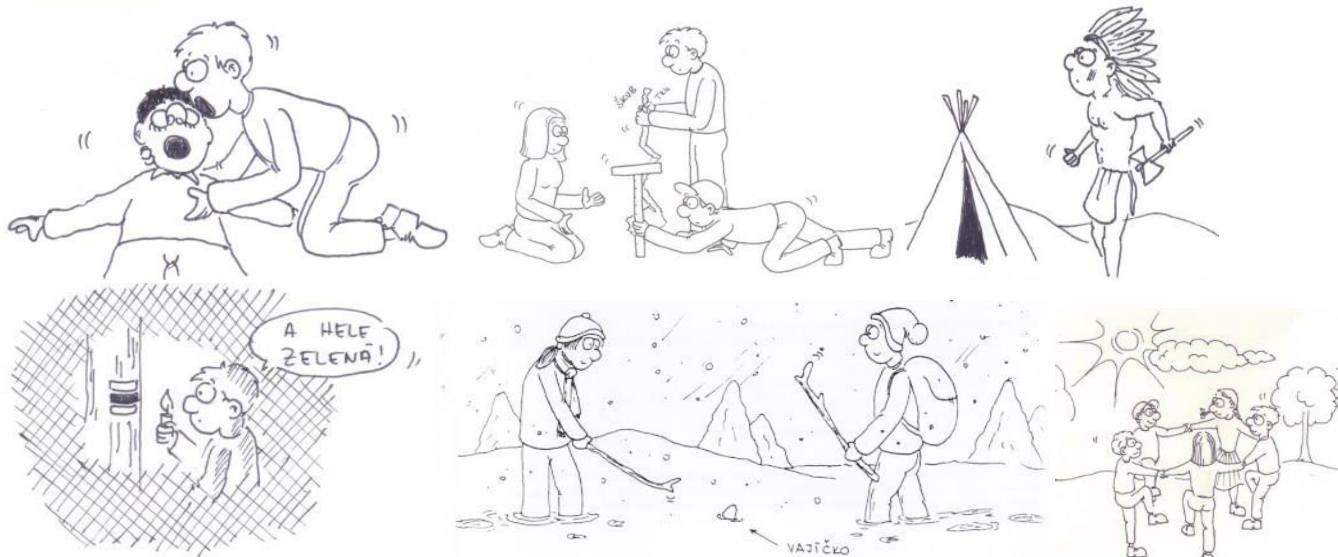
Pokud ovšem zemře člověk, který má ostatním co říci, který může díky svým schopnostem, znalostem a postojům posunout lidskou společnost alespoň o kousíček dál tím správným směrem, který má tu váhu, že může zhoupnout ručičku vah do kladné poloviny, pak je to mnohonásobná škoda.

...

Pane Vavroušku, myslíme si, že s námi zůstáváte dál, jste součástí naší duše, našeho svědomí, našich ideálů a představ o světě.

pan učitel Kubelík v letech své puberty

VRANSKÁ „NOVÁ“ ŠKOLA BUDE LETOS SLAVIT 80 LET SVÉ EXISTENCE

V květnu 2015 proběhnou oslavy 80 let „nové“ školní budovy. Pojdme se nyní trošičku ohlédnout za historií vranského školství, tak jak na ně vzpomíná Bedřich Kyndl.

Až do roku 1819 nebylo ve Vraném školní budovy. Do té doby vyučoval ve svém vlastním domku č. p. 22 učitel **František Pánek**. Rovněž tak do té doby patřily děti z obcí Zvole, Březová, Oleško a Ohrobec do školy vranské, ježto tyto obce i se Skochovicemi jednu farnost tvořily.

V roce 1818 se započalo se stavbou školní budovy ve Zvoli, do které pak chodily děti z přifařených obcí Zvole, Březová, Oleško a Ohrobec.

Z jara 1819 bylo započato se stavbou školní budovy i ve Vraném (č. p. 28), která byla 20. září 1819 dokončena a ihned se započalo učit. Škola byla jednotřídní s bytem pro učitele. Jako první se v ní uvádí **Josef Pánek**, patrně syn uč. Františka Pánka. Po jeho smrti se stal učitelem ve Vraném **Josef Cafourek** a po něm následoval **Stanislav Mezány**.

V roce 1851 přišel na školu jako učitel **Antonín Fiala** – byl to učitel svědomitý a obětavý, znamenitý hudebník, který vykonával rovněž funkci ředitele kůru ve vranském kostele. Plat Antonína Fialy byl 600 Zl. ročně, za kostelní hudbu si přivydělal dalších 20 Zl. za rok.

Rozmach továrny vranské způsobil, že roku 1872 navštěvovati vranskou školu mělo 185 dítek, což pro jednoho učitele v jedné světnici obtížné bylo. Byl tedy pronajmut vedlejší domek (č. p. 5) za 140 Zl. ročně a soukromý učitel tovární **Josef Doubek** za prozatímního podučitele s ročním služným 350 Zl. se ustanovil. V tomto roce se tedy vranská škola stala školou dvoutřídní a Antonín Fiala se stal učitelem řídicím a plat mu byl zvýšen o 100 Zl. ročně.

V roce 1873 byla zvolena první školní rada – jejími členy byli: František Xaver Matošovský (farář), Antonín Fiala (učitel), Josef Jandera (starosta obce), Josef Pařízek, Josef Šťastný, Vojtěch Boháček a František Křížek.

Roku 1875 se urodilo v Čechách neobyčejně mnoho švestek, takže jedna bečka stála 1 Zl, taktéž mnoho brambor se urodilo, jež bečka stála 60 Kr. Sám farář sklídl 180 beček brambor a učitel Fiala 160 beček z políčka pod Borovíčkem, které patřilo faře a které jako odměnu za hraní na varhany v kostele Antonín Fiala užíval.

V roce 1876 ve věku 65 let Antonín Fiala zemřel a učitelem se stal jeho syn **Ant. Fiala ml.**, podučitelem byl jmenován **Zdenek Kunze**, rodák z Teplic.

Z roku 1881 pochází zmínka o přístavbě vranské školy – její cena byla 4 305 Zl. a 28 krejcarů. V budově byly tedy od této doby 2 třídy.

V roce 1896 byla otevřena 3. třída – k tomu byla najmuta místnost v domě č. p. 39, který náležel továrníku panu Arnoštu Haasemu za roční nájem 50 Zl. Podučitelem do této třídy byl ustanoven **Břetislav Jedlička**.

V roce 1898 byla uskutečněna přístavba patra a byla zde zřízena 3. třída.

V roce 1905 vážně ochuravěl Antonín Fiala ml. (rozedma plic) a odešel do penze. Novým řídicím učitelem se stal **Matěj Liška**, po něm jsou uváděni tito řídicí učitelé: **Antonín Koniček**, **Josef Zikl** (až do roku 1936), **Augustin Pacholík** – všichni to byli vynikající varhaníci.

Od roku 1927 byla škola čtyřtřídní.

Od 1. září 1931 byla povolena jedna zatímní pobočka a vyučování proběhlo v pěti třídách.

V roce 1932 byla povolena ještě jedna pobočka a škola měla 6 tříd.

V roce 1935 byla současně se stavbou první přehrady na Vltavě dokončena i budova nové školy. Nesla název T. G. Masaryka a nacházel se v ní navíc i byt pro ředitele.

Vranská škola od 40. let 20. století – výběr zajímavých informací ze školní kroniky - školní kronika, ze které čerpáme, je vedena od 1. září 1940.

Ve školním roce 1941/42 bylo zapsáno 159 žáků – 80 hochů a 79 dívek.

Ve školním roce 1941/42 ohrožovaly výuku různé nemoci – vyskytly se zde 3 případy žloutenky, 2 nové případy spály, proběhla epidemie spalniček, 1 žákyně zemřela na zánět mozkových blan. Škola byla vymalována, aby bylo zabráněno šíření nemocí.

Od roku 1943 dostávali žáci o velké přestávce teplou kávu – akci financovalo Rodičovské sdružení za pomoci Okresní péče o mládež ve Zbraslavi.

V roce 1945 se pro zákaz vytápění školní budovy žactvo od ledna shromažďovalo pouze 1x týdně, aby dostávalo domácí úkoly. Takto se pokračovalo až do března, v dubnu bylo vyučování zastaveno pro stálé letecké poplachy.

Po osvobození republiky v květnu 1945 byla škola využita pro internaci místních zajištěných – ve sborovně byla zřízena strážnice a v ředitelně byli zajištěni vyšetřováni.

V roce 1946 byla škola pouze trojtřídní, protože velká část žactva ubyla – po skončení války se totiž velké množství dětí odhlásilo – většinou se jednalo o pražské děti, které se vrátily do Prahy.

Školní knihovna činila v roce 1946 185 knih knížek v sekci žákovské a 249 knih v sekci učitelské.

Ve školním roce 1946/47 darovala Okresní péče 800,- Kč na ošacení chudých dětí, 2 svetry, 10 košil a 4 páry bot, čokoládu – vše bylo dětem rozdáno, dále 42 lahvíček po 200 cm³ rybího tuku a také 10_000,- Kč na stravovací akce. Pro jugoslávské děti sebrala škola 12,38 kg cukru a pro hladovějící Rumunsko bylo vybráno 300,-Kč.

Ve školním roce 1948/49 bylo rozhodnuto, že se bude pokračovat ve stravování žactva – Za 30 – 40 Kč měsíčně dostávali žáci 3x týdně hodnotnou polévku, 2x týdně bílou kávu nebo kakao, vždy s velkou houskou – ve vyvažování se střídaly podle abecedy matky dětí. V sobotu dostávali žáci pouze housku.

V roce 1950 byla v prostorách školy zřízena mateřská škola (ze 2 učeben v přízemí) a na chodbě při školní kuchyni byla zřízena jídelna.

V roce 1951 byly před školní budovou vysázeny moruše.

V roce 1953 byla zřízena družina mládeže v suterénní učebně

V roce 1953 byla výnosem ministerstva školství ve Vraném zřízena osmiletá střední škola – tím pádem se opět začalo vyučovat ve staré školní budově, aby byl získán potřebný počet tříd. Navíc byly ze školní budovy přemístěny mateřská (ta využila část bytu (36 m²) ředitele školy – **p. F. Bělského**) i hudební školy a veřejná lidová knihovna.

V roce 1953 byla při měnové reformě částka 2 022,30 Kč rezervovaná na zakoupení knih pro žáky jako odměna ke konci školního roku, odevzdána výměnnému středisku k převodu 50:1. Z toho důvodu bylo v tomto roce odměn žákům upuštěno.

Ve vranské škole bylo 139 žáků, jejich průměrný prospěch činil 2,24. Žactvo sebralo 6 240 kg odpadků, uspořilo 37 126 Kč a nasušilo 58 kg léčivých bylin.

Ve školním roce 1955/56 chodili do naší školy i žáci z Točné a Lhoty.

V roce 1959/60 pracovaly ve škole tyto kroužky: mičurinský, technický, elektrotechnický, radistický, dřevařský, výtvarný, turistický, písní a tanců, dovedných rukou, šití a pletení, chemický a požárnícký – vedoucími kroužků byli učitelé a rodiče.

V listopadu 1959 byla zahájena přístavba sborovny a ředitelny a také byla zahájena přestavba malé učebny a kabinetu na prostornou dílnu.

V roce 1960 byla v nové školní budově zřízena Deska cti, na které byly vystaveny fotografie nejlepších žáků – patřili mezi ně tito žáci: Jaroslav Smíšek, Božena Jindráková, Pavel Příbyl, Dana Vlasáková, Marie Binderová, Zdeňka Ryšánková a Růžena Skřivanová.

Školní výlety ve školním roce 1961/62 (pro porovnání se současnou nabídkou):

1.tř. – divadelní představení a prohlídka Prahy; 2. tř. Křivoklát, Lidice, letiště v Ruzyni; 3. tř. Konopiště; 4. tř. Praha, ZOO; 5. tř. – Průhonice, Praha, ZOO; 6. A – putovní výlet po Kocábě se stanováním; 6. B – návštěva ZOO; 7. A – Babiččino údolí; 7. B – Lidice; 8. a 9. třída – výlet na konci roku neabsolvovaly, protože se zúčastnily v tomto roce lyžařského kursu.

Kroužky ve školním roce 1962/63 – sportovní gymnastiky, potápění, turistický a taneční.

Ve školním roce 1964/65 došlo k úpravám prostorů kolem školy – byl osázen cíp vedle školy (různé druhy jedlí, douglasky, modříny, ...) a také byla vysázena řada douglasek na hraně svahu nad školním hřištěm.

Od 60. let se zápisy v kronice zestručňují, přibývá pouze zápisů o různých oslavách a kronika již není tak zajímavá. Přesto ji můžeme případným zájemcům poskytnout ve škole k prostudování.

Ve školním roce 1963/1964 patřila mezi nejvýznamnější mimoškolní akce pro děti soutěž o pětiboj tříd, kde nejlepší družstvo získalo putovní cenu.

Od začátku školního roku 1967/1968 byly zavedeny volné sudé soboty.

Novější historie (z počátku 90. let) s využitím informací uložených v časopise RANEC

Během prázdnin 1991 byla místo bytu školníka zřízena učebna pro výuku počítačů, druhá místnost sloužila pro využití televizních a video-programů. Také byla provedena rekonstrukce elektroinstalace, vymalování všech prostor a četné instalatérské práce.

V budově 1. stupně (u kostela) proběhlo **historické setkání všech lidí z celé České republiky, kteří měli zájem o zachování přírodovědné soutěže Zlatý list**. Ve Vraném proběhlo národní finále této soutěže (v kategorii starších v ní zvítězil vranský oddíl Nezmaři) a v rámci jednání došlo ke změně pořadatele této celostátní soutěže – místo Pionýrské organizace si soutěž pod svá křídla vzal Český svaz ochránců přírody. Došlo též ke změně názvu – soutěž se nyní bude jmenovat Zelená stezka – Zlatý list.

V roce 1991 působil ve škole kanadský lektor AJ. Jmenoval se John Spicer.

Ve školním roce 1992/1993 školu navštěvovalo 38 chlapců a 42 dívek na 1. stupni, 98 chlapců a 78 dívek na stupni druhém. Jasná byla převaha chlapců. Chod školy zajišťoval pedagogický sbor s 18 pedagogickými pracovníky, 2 školníci a uklízečka, v zimním období topiči.

Ministerstvem školství byl snížen celkový počet vyučovacích hodin. Pěstitelské práce se budou učit pouze v 5. ročníku, neboť o pozemek školní zahrady se přihlásil původní majitel.

Na druhém stupni se rozšiřuje nabídka volitelných předmětů o Informatiku, Ekologický seminář, Matematický seminář, Konverzace v anglickém jazyce a Konverzace v německém jazyce.

Úspěchy žáků v roce 1992: Biologická olympiáda, okresní kolo 1. místo ve své kategorii Jílková Alena a Kubelík Michal, (Michal postoupil až do kola národního) navázali tak na dlouhou radu vranských olympijských vítězů a medailistů – Maršíková Zita, Cihelková Kristýna, Kubaňová Veronika, Kubaňová Martina, Lišková Irena, Zemanová Eliška, Turner David, Obermajer Petr a Mandová Vendula, kteří v letech 1987 – 1991 ovládaly všechna přední místa v okresním kole BiO, řada z nich uspěla i v kole krajském a národním.

VLASTNÍ TVORBA

Obrázky prvňáčků

Brzy přijde jaro a tak si prvňáčci už udělali jarní výzdobu ☺

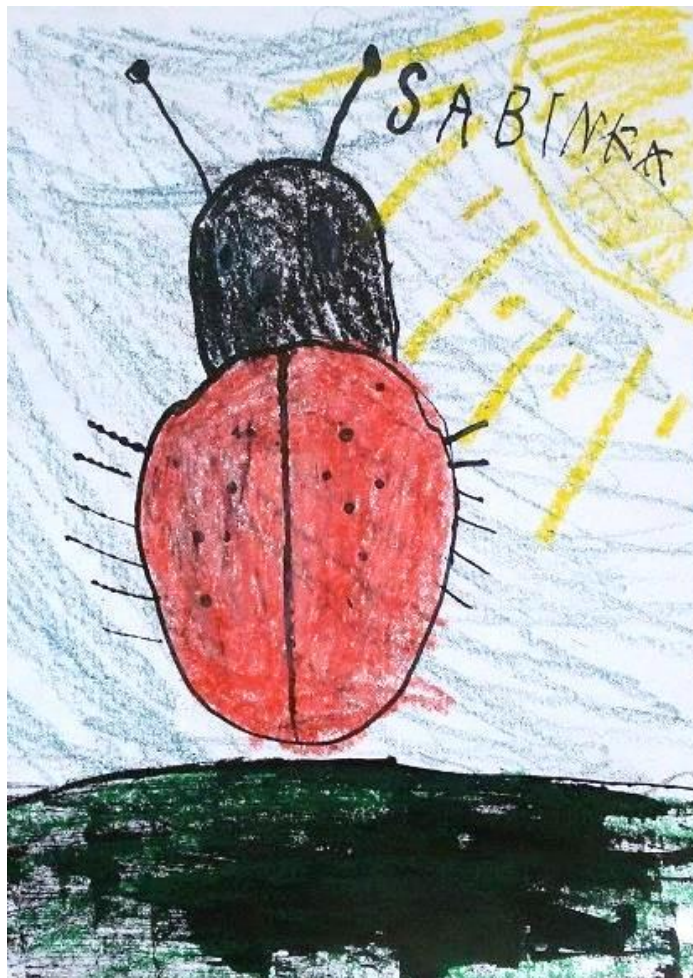
1. B - Kolektivní práce

1. B – Honza Synek

1. B – Sabina Jelínková

3. A poprvé pracovala s uhlím

Čím by se chtěli proletět, řešili žáci 2. B

Matěj Hrášek – 2. B

Péťa Žemlička – 2. B

1. A – Anna Vargová

1. A – Lucie Šichanová

A protože nám začíná jaro, složili jsme pro Vás krátkou básničku ☺.

**„Už nám končí zimička,
užijme si teplíčka.
do oken nám slunce svítí,
rozkvetlo vše jarní kvítí.
Včelky začly poletovat.
všechny kytky opylovat.
A tak pojdte všichni ven,
užijte si jarní den ☺.**

Moje portugalské dobrodružství

text – Bára Smetanová, bývalá žákyně naší školy

Je mi jasné, že když hned na začátku zmíním, že už čtyři roky studuji vysokou školu, velká většina z vás otočí stránku na nějaký zajímavější článek, který se vás týká právě teď a ne až za několik let (a taky který nepíše budoucí učitelka).

Moje povídání ale nebude o tom, co vás čeká na vysoké škole (nebo o tom jak moc je důležité studovat, abyste v cizině nedělali ostudu naší zemi.) Chci vám jen sdělit, jaké to je, na půl roku opustit zemi, ve které jste se narodili, jazyk, který celý život používáte, kamarády a rodinu abyste poznávali novou zemi, nové kamarády a nové jazyky.

Do Portugalského městečka Viana do Castelo jsem vyjela díky programu Erasmus +, který umožňuje studentům vysokých škol vyjet studovat do zahraničí s finanční podporou od Evropské unie. Neděste se ale! Abyste mohli vyjet do zahraničí, nemusíte čekat až do vysoké školy, je spousta možností, jak vyjet už na střední škole anebo pracovně. Člověk jen musí chtít a nesmí se bát. Strach je totiž ta největší překážka. Moc dobře to znám. Ještě den před odjezdem jsem se bála, že se s nikým nedomluví, že si o mně budou myslet, že jsem nějaká divná holka z nějaké divné malé země a kdesi cosi. Takové starosti jsou ale úplně zbytečné. Když dorazíte na místo, zjistíte, že každý kdo přijíždí, má úplně stejné obavy, kterým se ještě ten večer všichni hromadně zasmějete. Zjistíte, že vaší angličtině všichni rozumí, protože na rozdíl od Španělů umíte vyslovit a rozlišit “b” a “v” a taky “j” a “dž”, na rozdíl od Portugalců nešísláte a nemluvíte, jako byste měli knedlík v puse, jako Litevci.

Všimnete si, že všichni jsme si podobní, i když Italové děsně řvou, Řekové nikdy nechodí na pláž, Poláci pořád mluví o Polsku, Španělé si z vás rádi vystřelí, ale pokud si z nich uděláte srandu vy, moc se jim to nelíbí a Němci mají rádi svoje soukromí. Už druhý den, máte tolik plánů, že nevíte kam dřív skočit, začínáte se bát, kam se v tom vašem nabitém programu vejde studium a všechny původní obavy se rychle vytrácí. Přestane vás zajímat facebook, počítač a televize, protože radši zajdete na kafičko a dortíček, na pláž jen tak chodit v písku, zasurfovát nebo se prostě courat městem, kde beztak pokaždé někoho potkáte. Malé obavy se vrátí v první školní den. Studium v angličtině? Zvládnou to? Zvládnete! To je vám jasné hned, když vstoupíte do učebny, kde na vás čeká usměvavá vyučující, která by nejraději hned sbalila kufry a jela na výlet do Prahy. Jiná se zase nemůže přestat smát, když řeknete těch pět portugalských slovíček, která jste se zatím stihli naučit, a další sprdne vaše portugalské spolužáky, když se stydí zpívat anglicky, zatímco vy spustíte portugalskou dětskou písničku. Zkrátka a dobře, vyjedte do ciziny! Čeká vás spousta legrace, noví kamarádi, které pak můžete navštěvovat po celé Evropě, zajímavé vědomosti, dobré jídlo a pití, úplně nové zkušenosti a spousta dalších zajímavostí, na které si určitě rádi přijdete sami!

srdečně zve
všechny děti, rodiče a příznivce školy

na

JARNÍ JARMARK

KDY?

středa 1. dubna 2015

V KOLIK?

od 15:00 do 17:30

CO SE BUDE DÍT?

 prodej jarních a velikonočních
výrobků dětí (nejen) 1. stupně a družiny

 prohlídka školy

 Těšíme se na Vás.